

စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးသာ ကျွန်ုပ်တို့ အလိုရှိ

၂၀၁၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ အပစ်ခတ်ရပ်စဲထားသောဒေသများရှိ
အသိုင်းအဝိုင်းများထဲမှ အသံများ

စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးသာ ကျွန်ုပ်တို့ အလိုရှိ

၂၀၁၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ အပစ်ခတ်ရပ်စဲထားသောဒေသများရှိ
အသိုင်းအဝိုင်းများထဲမှ အသံများ

နားထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ သုတေသနပြုသည့် နည်းလမ်းအား ပြင်ဆင်သူ

Amie Kirkham, Soth Plai Ngarm

စီမံကိန်း ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်သူများ

Quinn Davis, Raymond Hyma, Amie Kirkham,

Suyheang Kry, Melissa Martin

ရေးသားသူ

Raymond Hyma, Karen Simbulan

တည်းဖြတ်

Tengku Shahpur, Laurens Visser

စာမူ တည်းဖြတ်သူ

Eddy McCall, Sue Williams

ပုံစံဒီဇိုင်းရေးဆွဲသူ

Boonruang Song-ngam

ထုတ်ဝေသူ

The Centre for Peace and Conflict Studies (CPCS), 2016

ရံပုံငွေ ထောက်ပံ့သူ

Trocaire

ငြိမ်းချမ်းရေးထောက်ပံ့မှု ရံပုံငွေအဖွဲ့ (Peace Support Fund)

သစ်ကြေးလျအစိုးရ နိုင်ငံခြားရေးရာနှင့် ကုန်သွယ်မှု ဌာန (DFAT)

ထုတ်ဝေမှု အမှတ် ISBN ၁၃- ၉၇၈ ၉၉၉ ၆၃ ၈၅၆ ၃ ၆

ကျေးဇူးတင်ရှိခြင်း

ကချင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် မွန်ပြည်နယ်တို့ရှိ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရှိ ပြည်သူများက ၎င်းတို့အမြင်များ၊ အတွေ့အကြုံများ၊ ဗဟုသုတများ၊ စိုးရိမ်ချက်များနှင့် အနာဂတ်အတွက် မျှော်လင့်ချက်များကို မျှဝေပေးသည့် အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခလေ့လာရေးစင်တာ (CPCS) မှ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောကြားလိုသည်။ သင်တို့၏ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောဆိုမှုနှင့် သင်တို့ပြောစကားများနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်တို့ အပေါ် ယုံကြည်မှုအတွက်လည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

နားထောင်နိုင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အကူအညီများပေးခဲ့သည့် ကျွန်ုပ်တို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်၊ ဒေသတွင်းအစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့များအားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အား နားထောင်သူများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်း၊ သွားလာရေးဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ထံ စိတ်ပါလက်ပါ ဝေမျှပေးသော အချက်အလက်များအတွက် ကျေးဇူးတင်ရှိသည်။ သင်တို့၏ အထောက်အပံ့မရဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ ဤကဲ့သို့ ခရီးမပေါက်နိုင်။

နားထောင်သူများအဖြစ် ပါဝင်ကူညီပေးသူများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြလိုသည်။ သင်တို့၏ အချိန်နှင့် နယ်စွန့်နယ်ဖျားမြို့ရွာများသို့ သွားရောက်ရန် အဆင်သင့်ဖြစ်နေမှုတို့အပြင် သင်တို့အမြင်များ၊ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို ဝေမျှသည့် အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ သင်တို့၏ ခံယူချက်နှင့် စူးစိုက်ဆောင်ရွက်မှုတို့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စီမံကိန်းတလျှောက်လုံး အထောက်အပံ့ပေးသော Trocaire၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ထောက်ပံ့မှုရံပုံငွေအဖွဲ့ (Peace Support Fund) နှင့် ဩစတြေးလျနိုင်ငံ အစိုးရ၏ နိုင်ငံခြားရေးရာ နှင့် ကုန်သွယ်မှု ဌာန တို့ကို ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ပြောလိုသည်။

အခန်း ၁။ နိဒါန်း

လူတိုင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားသည်။
ပြည်တွင်းစစ်နှင့် တိုက်ခိုက်မှုများသည်
မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်အတွက်မှ မကောင်း။

လက်နက်သုံးဖြေရှင်းတာက နိုင်ငံရေးပြဿနာတွေအတွက် အဖြေတစ်ခုမဟုတ်ပါဘူး။
- ကချင်ပြည်နယ်မှ လူလတ်ပိုင်းအမျိုးသားတစ်ဦး

ကမ္ဘာ့အရှည်ကြာဆုံး ပြည်တွင်းစစ်ကို အဆုံးသတ်ရပ်တန့်ရန်အတွက် မြန်မာအစိုးရသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်ကတည်းက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဆယ်စုနှစ် ခြောက်ခု ကျော်ကြာဖြစ်ပွားခဲ့သော ပဋိပက္ခ၏ ရှုပ်ထွေးမှုသည် ပါဝင်သူအများအပြား ပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ မြန်မာ ပဋိပက္ခတွင် တပ်မတော် ဖြစ်သည့် မြန်မာအစိုးရစစ်တပ် နှင့် တနိုင်ငံလုံး နေရာအနှံ့အပြားရှိ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ (NSAGs) ၁၅ ဖွဲ့ကျော် တို့အကြား ဖြစ်ပွားသော စစ်ပွဲများ ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အခြေခံမူဖော်ဆောင်ခြင်းတွင် မြန်မာအစိုးရနှင့် NSAGs ၁၅ ဖွဲ့အကြား နှစ်ဘက်သဘောတူစာချုပ်များ လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ခြင်း ပါဝင်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ကာလရှည်ကြာဖြစ်ပွားနေသော အကြောင်းအရာအချို့ကို ဖြေရှင်း ရမည်။ အမြစ်တွယ်နေသော မကျေချမ်းမှုနှင့် မယုံကြည်မှုတို့ ရှိနေပြီးသားအပြင် NSAGs များနှင့် အရပ်သားပြည်သူအသိုင်းအဝိုင်းများအကြား ကုန်သွယ်မှုနှင့် ဆက်သွယ်မှု ပြတ်တောက်စေရန် ဆောင်ရွက်သော တန်ပြန် သူပုန်ချေမှုန်းရေးမဟာဗျူဟာ အမျိုးမျိုး တို့သည် တိုင်းရင်းသားဒေသ အများစုတွင် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးတိုးတက်မှုမရှိစေရန် အောင်မြင်စွာ တားဆီးနိုင်ခဲ့သည်။ ဤသည်က ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ ချို့တဲ့မှု ဟူသော အမွေကိုသာ ထားရစ်ခဲ့သည်။ ဤပြဿနာများသည် ယနေ့အထိ ရင်ဆိုင်နေရဆဲ ဖြစ်သည်။

ထိုစိန်ခေါ်မှုများအလည်တွင်ရှိနေသူများမှာ တိုက်ပွဲများဖြစ်ရာ ရှေ့တန်းဒေသများတွင် နေထိုင်သော ပြည်သူများပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသူများသည် ဖြစ်ပွားဆဲပဋိပက္ခများကြောင့် အများဆုံးထိခိုက်ရသူများ ဖြစ်သည်။ ဒေသအဆင့်တွင် နှစ်ဘက်ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်အမျိုးမျိုး၏ အကျိုးဆက်ကို ပထမဆုံး သိရှိ ခံစားကြရသူများ လည်း ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ပွားဆဲပဋိပက္ခများကြောင့်သာမက ဖော်ဆောင်ဆဲငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့် ထိုအသိုင်း အဝိုင်းများမှ ပြည်သူများ မည်သို့ ထိခိုက်ရသည်ကို သိရှိရန် ထိုသူများ ၏အသံများ ရရှိရေးသည် အရေးကြီးကြောင်း ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခလေ့လာရေးစင်တာ (CPCS) က သတိပြုမိသည်။ ထိုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ မတူကွဲပြားသောအမြင်များကို

နားထောင်ပြီး မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ် ဝေဖန်ပိုင်းခြားခြင်းသည် အကြမ်းဖက်ပဋိပက္ခများ၏ အရင်းမြစ်ဖြစ်သော နှစ်လရှည်ကြာပြသော နာများကို ဖြေရှင်းရေးအတွက် အခြေရာရာတွင် အဓိက ကျသည်။ ထိုအသံများက ဖော်ဆောင်ဆဲငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ အပေါ် ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးနေသောအဖွဲ့များထံ တုံ့ပြန်ချက်များလည်း ဖြစ်သည်။

ပါဝင်မှုနှင့် အများပိုင်ဆိုင်မှုတို့ကို ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တစ်ခု၏ ဝိသေသ လက္ခဏာများအဖြစ် မကြာခဏ သမုတ်ကြသည်။ ထိုအတွက် ဖြစ်စဉ်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ဆုံးဖြတ်ချက်များကြောင့် တိုက်ရိုက်အကျိုးခံစားရမည့် လူများ အပါအဝင် လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းများက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် မြန်မာအစိုးရ၊ တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များအကြား တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးကိုသာ အာရုံစိုက်သော၊ ထိပ်ပိုင်းတွင်သာ အများဆုံးဖော်ဆောင်သော လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခု ဖြစ်သောကြောင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများသည် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် အခွင့် အလမ်း အနည်းငယ်သာ ရကြသည်။ ၎င်းတို့ ဘဝများအပေါ် ဖော်ဆောင်ဆဲ ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးမှုများမှတိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိမည်ဖြစ်သော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ထိုလူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများကို တွေ့ဆုံဆွေးနွေးစကားပိုင်းတွင် မြင်တွေ့ရခြင်းမရှိသလို ၎င်းတို့ အသံလည်း ဖော်ပြခွင့်မရဘဲ ကျန်ရစ်သည်။

CPCS သည် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းရှိ နေရာဒေသ ခြောက်ခုမှ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းဝင်များနှင့် စကားပိုင်း များ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုဒေသများကို အဓိကထားရွေးချယ်ရသည်မှာ အဓိက NSAGs တပ်ဖွဲ့များ လှုပ်ရှားရာထိုဒေသများတွင် အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များ ဆက်ရှိနေခြင်းအပြင် ဒေသတွင်းမိတ်ဖက်အဖွဲ့များ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အချက် အလက်များစုဆောင်းရန် နားထောင်ခြင်းဆိုင်ရာနည်းနာကို အသုံးပြုပြီး မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်း ပြည်နယ်များရှိ ပြည်သူများ ကြုံတွေ့နေရသော စိန်ခေါ်မှုများ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေများကို မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများထံ အသိပေးချပြနိုင်သော စာစောင် တစ်ခုထုတ်ဝေရန် CPCS က ရည်ရွယ်သည်။ ထိုတုံ့ပြန်မှုနည်းလမ်းကို ဖန်တီးခြင်းဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲသောငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် လိုအပ်သော လူထုထောက်ခံမှု၊ ဒေသခံများ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်သက်ဆိုင်မှု နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သူအားလုံး ပါဝင်ပတ်သက် နိုင်ရန် CPCS က မျှော်လင့်သည်။

Map No. 4168 Rev. 3 UNITED NATIONS
June 2012

Department of Field Support
Cartographic Section

Source: United Nations¹

¹ <http://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/myanmar.pdf>

တွေ့ရှိချက်အကျဉ်းချုပ်

အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးရယူထားသော ပြည်နယ် ၆ ခုဖြစ်သည့် ကချင်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းနှင့် မွန်ပြည်နယ် တို့ရှိ ပြည်သူပေါင်း ၁၀၇၂ ဦးနှင့် တွေ့ဆုံစကားပြောမှု ၇၇၂ ကြိမ်ကို ၂၀၁၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ နားထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းနာကို အသုံးပြုပြီး၊ ဒေသ အခြေ အနေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော ဒေသန္တရစကားပြောသူများ (နားထောင်သူများ) ကို သွားရောက်ရန်ခက်ခဲလှသော အသိုင်းအဝိုင်းများသို့ သွားရောက်စေပြီး ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များ နှင့် စကားပိုင်းများ ပြုလုပ်စေခဲ့သည်။ ထိုစကားပိုင်းများသည် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ရာဒေသတွင်နေထိုင် နေသော ပြည်သူတို့၏ မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် မူဘောင်အတွင်း ကိုယ်တွေ့ အတွေ့အကြုံများ၊ ၎င်းတို့ လိုအပ်ချက်များ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အနာဂတ် မျှော်လင့်ချက်များ စသည့် အမြင်များ သိရှိရန် အဓိကထားသည်။

ပြည်နယ်အားလုံးမှ အဓိက အကြောင်းအရာများ

အောက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာများသည် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များအတွင်း ပဋိပက္ခ ကြောင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ မည်သို့ ထိခိုက်ရသည်ကို အဓိကထားဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ ထိုပြည်သူတို့၏ အတွေ့အကြုံများနှင့် အမြင်သဘောထားများ၊ လက်ရှိ ကြုံတွေ့နေရသော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အနာဂတ်အတွက် ၎င်းတို့၏ မျှော်လင့်ချက်များလည်း ပါဝင်သည်။

၁။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင်

စစ်မှန်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေး

ပျက်လွယ်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးမျိုး ကျွန်တော်မလိုချင်ဘူး။ ကျွန်တော့်နိုင်ငံမှာ ငြိမ်းချမ်းတာပဲ လိုချင်တာ။ လူတွေဟာလည်း တိုက်ခိုက်မှုတွေရှိ ဓါးစားခံတွေ ထပ် မဖြစ်သင့်တော့ဘူး။

- ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းမှ လက်ဖက်တောင်သူ လူလတ်ပိုင်း တအေအင်းအမျိုးသား

ဒီဒေသမှာ စစ်ပွဲတွေ ထပ်ဖြစ်အုံးမယ်ဆိုရင် ကလေးတွေရဲ့ ပညာရေးနဲ့ ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ထိခိုက်လိမ့်အုံးမယ်။ လာမယ့်အနာဂတ်မှာ ဘယ်လို လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကြားပဋိပက္ခ၊ တိုင်းရင်းသားပဋိပက္ခမျိုး ဘယ်လိုမျိုးမှ မဖြစ်စေချင်ဘူး။ တယောက်နဲ့တယောက် အပြန်အလှန် လေးစားမှု ရှိတဲ့ တန်းတူညီမျှ ဆက်ဆံရေးကိုပဲ လိုချင်တယ်။

- ကချင်ပြည်နယ်မှ လူလတ်ပိုင်း အမျိုးသားတစ်ဦး

ရွေးချယ်ထားသောဒေသများရှိ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများက အကြမ်းဖက်မှု ပဋိပက္ခကြောင့် ၎င်းတို့ ဘဝများ မည်ကဲ့သို့ ထိခိုက်ရသည်ကို မကြာခဏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ အပြောအများဆုံး ဘုံထိခိုက်ရမှုတစ်ခုမှာ အကြမ်းဖက်မှုပဋိပက္ခက ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ကို မည်သို့ ကန့်သတ်လိုက်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်မရှိခြင်းက အသက်ရှင် ရပ်တည်နိုင်ရေး အခွင့်အလမ်းများအပေါ် ဆိုးရွားစွာ သက်ရောက်သည်။ တပ်မတော် သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အမျိုးမျိုးမှ စစ်သားများရှိနေသောကြောင့် ဆိုးကျိုးကြုံရပုံများကို လည်း အသိုင်းအဝိုင်းများက ပြန်ပြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

ငြိမ်းချမ်းချင်သည့်ဆန္ဒသည် မတူကွဲပြားသောအသိုင်းအဝိုင်းများထံမှ အများဆုံးကြားသိရသော အကြောင်းအရာများထဲမှ တခု ဖြစ်သည်မှာ အံ့ဩစရာတော့မဟုတ်ပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေးအကြောင်း ပြောဆိုရာတွင် ပြည်သူအများစုက “မှန်ကန်သော” “စစ်မှန်သော” “ရှည်ကြာသော” သို့မဟုတ် “ရေရှည်တည်တံ့သော” ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုချင်သည့် ဆန္ဒ ပြင်းပြကြကြောင်း ဖော်ထုတ်ကြသည်။ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရှိ ပြည်သူအများစုက ၎င်းတို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွေ့အကြုံအရ စစ်မက်ဖြစ်ပွားမှု ခေတ္တရပ်တန့်သွားခြင်း ဖြစ်ပြီး အတိတ်ကအပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များအကောင်အထည်ဖော်နေချိန်မှာပင် ပျက်ပြယ်သွားမှု ရှိခဲ့သည်ဟု ရှင်းပြကြသည်။ အသိုင်းအဝိုင်းများက ရှင်းပြသည်မှာ ၎င်းတို့လိုလားသောငြိမ်းချမ်းရေးမျိုးသည် စစ်ပွဲများ ရေရှည်ရပ်တန့်ပြီး၊ မိသားစုဝင် များနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာနေထိုင်ကာ အကြမ်းဖက်မှုများ သို့မဟုတ် အနာဂတ် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားမည်ကို ကြောက်ရွံ့နေခြင်းမှ ကင်းဝေးစွာ အလုပ်လုပ်နိုင်ခြင်း ကဲ့သို့သော အခြေခံလွတ်လပ်မှုများ ရရှိရန် ဖြစ်သည်။ အသိုင်းအဝိုင်းရှိ ပြည်သူအများစုက ငြိမ်းချမ်းရေးသည် လူမှုဝန်ဆောင်မှု၊ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုနှင့် ပိုမို ကောင်းမွန်သော ဝင်ငွေရရှိရေးအခွင့်အလမ်းစသည်တို့မှတစ်ဆင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားလာရန် ကူညီနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ကြကြောင်းလည်း ဖော်ပြ ကြသည်။

သတ်နှင့်ယှဉ်တွဲ အကောင်းမြင်ငါဒ

အချိန်ဇယားကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် လက်ရှိအစိုးရနဲ့ အရင်စစ်အစိုးရ အုပ်ချုပ်တာဟာ တော်တော် ကွာခြားပါတယ်။ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ခွင့်တွေ သိသိသာသာ ပြောင်းလဲလာယ်။ ပြီးတော့ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုလည်း နဲ့နဲ့ ပိုရှိလာတယ်။

- ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ တအာင်း လယ်သမား တစ်ဦး

ကျွန်တော့်အမြင်တော့ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးမှာ အသိသာအထင်ရှားဆုံး အပြောင်းအလဲတစ်ခုက လုံခြုံရေးပဲ။

- ကယားပြည်နယ်မှ ကရင်နီ ကတ်သလစ်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦး

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်က ကောင်းနေတယ်။ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်တွေ မရှိခင် က ကျွန်တော်တို့တွေ တခြားရွာကို သွားတိုင်း စစ်တပ်က လမ်းတလျှောက် အမြဲစစ်တယ်။ သူတို့ က သူလျှိုတွေ ပါမှာ စိုးရိမ်ကြတာလေ။ ဒီနေ့ခေတ်မှာ တနေရာကနေ တနေရာကို သွားဖို့ အရမ်းကို လွယ်ကူတယ်။

- ကရင်ပြည်နယ်မှ ကရင်လယ်သမားကြီးတစ်ဦး

လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးက ပိုကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ အခု ကုန်သွယ်ရေးမှာ နဲ့နဲ့ ပိုပြီး လွတ်လပ်လာတယ်။ ကျွန်မတို့ရဲ့ လူနေမှု အဆင့်အတန်းလည်း ပိုကောင်းလာတယ်။ ကျွန်မတို့တွေ အခု ကျောင်းတက်လို့ ရတယ်။ အခု ဆရာဝန်တွေနဲ့ ဆေးပစ္စည်းတွေ ပိုရှိလာတာကြောင့်မို့ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုတွေလည်း ပိုကောင်းလာတယ်။ လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမှာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်လာနိုင်တယ်။ ကျွန်မတို့ စီးပွားရေးလည်း တိုးတက်ကောင်းမွန်လာတယ်။

- ကရင်ပြည်နယ်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကရင်အမျိုးသမီးတစ်ဦး

အသိုင်းအဝိုင်းတို့က သမ္မတဦးသိန်းစိန်လက်ထက် အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များ လက်မှတ်ရေးထိုးလာပြီးကတည်းက ၎င်းတို့ကြုံရသည့် အကောင်းဘက်ဦးတည်သော ပြောင်းလဲမှု အချို့ကို ထပ်တလဲလဲ ဖော်ပြပြောဆိုကြသည်။ စစ်မက် ဖြစ်ပွားမှု ရပ်တန့်ခြင်း၊ အသိုင်းအဝိုင်းများ အတွင်း တပ်ချထားမှုနည်းပါးလာခြင်း၏ တိုက်ရိုက်ရလဒ် အဖြစ် အကောင်းဘက်ဦးတည်သော အပြောင်းအလဲများသည် လူသား

လုံခြုံမှုကို မြှင့်တင်ပြီး၊ နိုင်ငံတွင်း မည်သည့်နေရာကိုမဆို လွတ်လပ်စွာ သွားလာနိုင်လာသည်။ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု ပိုမိုလွယ်ကူစွာ ရရှိလာခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးအခြေခံ အဆောက်အအုံများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်း စသည့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ တိုးတက်လာကြောင်း အသိုင်း အဝိုင်းတို့က ရည်ညွှန်းပြောဆိုကြသည်။ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်အမျိုးမျိုး လက်မှတ် ရေးထိုးပြီးနောက်ပိုင်း ရရှိလာသော ထိုတိုးတက်မှုများကို သတိပြုပြီး အသိုင်းအဝိုင်းအများစုက ထို တိုးတက်မှုကောင်းများသည် ဖော်ဆောင်ဆဲငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်ဟု အသိအမှတ်ပြုကြသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်စဉ်ကတည်းက မြန်မာပြည်မှာ နံနံလေး ပိုပြီးငြိမ်းချမ်းလာတယ်။ အပေမယ့်တချို့နေရာတွေမှာတိုက်ပွဲတွေဆက်ဖြစ်နေတာကြောင့်ငြိမ်းချမ်းရေးစစ်စစ်တော့ မရသေးပါဘူး။

- မွန်ပြည်နယ်ရှိ သံဃာတော်တစ်ပါး

အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးတခု ရှိတာရယ်၊ တိုက်ပွဲမရှိတော့တာရယ်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရပြီလို့ မှတ်ယူလို့ မရဘူး။ အစိုးရနဲ့ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုအားလုံးက ပြည်သူလူထုကို ပူးပေါင်း ကာကွယ်မှသာ ငြိမ်းချမ်းမယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်တယ်။

- ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ တအေအင်း (ပလောင်) လူမျိုး ၃ ဦးနှင့် စကားပိုင်းမှ

သို့သော် ထိုအသိုင်းအဝိုင်းများကပင် ယခင်အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များ ပျက်ပြယ်စဉ် ကာလက အတွေ့အကြုံများကိုလည်း ပြန်ပြောင်းပြောဆိုကြသည်။ ဤအတွေ့အကြုံက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ သတိထားရန် ၎င်းတို့အား အမြဲ တပ်လှန့်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ အသိုင်းအဝိုင်းအချို့က ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် အစောပိုင်းအဆင့်များတွင်သာ ရှိနေသေးပြီး ယုံကြည်မှု အပြည့်အဝ ရရှိရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးဘက်များ ပါဝင်လာရန် လုပ်ဆောင် ရမည့်အရာများ အများအပြား ကျန်ရှိနေကြောင်း သိရှိကြသည်။ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီ ချက် ပျက်ပြယ်နိုင်သည့်အပေါ် စိုးရိမ်ချက်များကို မကြာခင်က ပြန်ဖြစ်ပွားနေသော တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအကြား တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားနေသည့် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းရှိ အသိုင်းအဝိုင်းများထံမှ တွေ့ရသည်။ အခြားအသိုင်းအဝိုင်းမှ ပြည်သူ များကလည်း ထိုဒေသများရှိ ဖြစ်ပွားဆဲ စစ်ပွဲများက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏

ရေရှည်တည်တံ့မှု ကို ထိခိုက်နိုင်သည့် စိုးရိမ်ရစေသည့် အကြောင်းရင်းများ ဖြစ်သည်ဟု ရည်ညွှန်းပြောဆိုကြသည်။ သို့သော်လည်း အသိုင်းအဝိုင်းအများစုက ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ဆက်လက်ရှိနေပြီး၊ ၎င်းတို့ နေ့စဉ်ဘဝများအတွက် ကောင်းမွန်သော အပြောင်းအလဲများ ပိုမို ဆောင်ယူလာပေးလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားကြသည်။

ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများ၏ လိုလိုချင်ချင်ထိတွေ့လိုသည့် ဆန္ဒ

ရေရှည်ငြိမ်းချမ်းဖို့ဆိုရင် အစိုးရနဲ့ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေ အတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို လက်တွေ့ကျကျ အကောင်အထည်ဖော်ရမယ်လို့ ကျွန်တော်ပြောချင်တယ်။ သူတို့ အဲလို လုပ်နိုင်တယ်ဆိုရင် လူတွေကလည်း သူတို့ နှစ်ဖက်စလုံးအပေါ် ယုံကြည်လိမ့်မယ်။

- ကယားပြည်နယ်မှ လူလတ်ပိုင်းကရင်နီ လယ်သမားတစ်ဦး

ငြိမ်းချမ်းရေးဖန်တီးဖို့ဆိုရင် ပထမဆုံးလုပ်ရမှာက လူထုလိုအပ်ချက်ကို ပထမဦးစားပေး အနေနဲ့ လုပ်ပေးရမှာ ဖြစ်တယ်။ ပေးထားတဲ့ကတိတွေ ဖြည့်ဆည်းပေးရမယ်။ စစ်သားတွေက ပြည်သူ လူထုရဲ့ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်ကို ကာကွယ်ပေးရမယ်။ ရှေ့တန်းမှာ တာဝန်ထမ်းနေတဲ့ စစ်သား တွေက အထက်က အမိန့်ကို လိုက်နာရမယ်။ ရှေ့တန်းရောက်စစ်သားတွေက လူထုကို ဘယ်လို ဆက်ဆံသလဲ ဆိုတာ အရာရှိတွေက မသိတော့ ပြည်သူကို ဒုက္ခပေးတယ်ဆိုတာ သူတို့က ငြင်းကြတာပေါ့။

- ကချင်ပြည်နယ်မှ အစိုးရဝန်ထမ်း လူလတ်ပိုင်းအမျိုးသားတစ်ဦး

...ငြိမ်းချမ်းရေးက လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေအပေါ်မှာချည်းပဲ မူတည်တာ မဟုတ်ဘူး။ ငြိမ်းချမ်းရေး ကို ပြည်သူလူထုဘက်က အမြင်နဲ့လည်း ကြည့်ရမယ်။ ပြည်သူလူထုက ဘာလိုတာလဲဆိုတာ ထဲ့သွင်း စဉ်းစားရမှာ။

- ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ မြန်မာအမျိုးသား ကုန်သည်တစ်ဦး

ပျံ့နှံ့နေသောအခြား ခေါင်းစဉ်တစ်ခုမှာ မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များမှ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသူများအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အမှန်တကယ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြ စေလိုကြောင်း အသိုင်းအဝိုင်းတို့က ဆန္ဒ ဖော်ပြကြသည်။ အသိုင်း အဝိုင်းတို့အဆိုအရဆိုပါမူ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသူများသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွား

မကြည့်ဘဲ မြန်မာပြည်တွင် နေထိုင်သော ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်ကို ကြည့်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းတူစွာ အကြမ်းဖက်မှုပဋိပက္ခက ပြည်သူများ၏ နေ့စဉ်ဘဝအပေါ် မည်ကဲ့သို့ ဆိုးကျိုး သက်ရောက်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ဆုံဆွေးနွေးနေသူများသိရှိကာ ထိုစိုးရိမ်ချက်များကို ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ထဲ့သွင်းဖြေရှင်းစေချင်သည့် ဆန္ဒလည်း ဖော်ပြကြသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသူများအကြား ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းအတွက် ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပြီး ယခင်အပစ်ခတ်ရပ်စဲ ရေးများပျယ်ပြယ်ဖူးသည့် အမွေကိုလည်း ကျော်လွှားနိုင်အောင် ကူညီနိုင်သည်။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးစကားဝိုင်းများက ချမှတ်သောထိပ်ပိုင်းဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာ ရွေ့တန်း စစ်မျက်နှာရှိ ပြည်သူများအပေါ် အမှန်တကယ် အကျိုးသက်ရောက်နေသည်ကို သိရှိစေလိမ့်မည်။

၂။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် မျှော်လင့်ချက်များ။

သတင်းအချက်အလက်နှင့် နားလည်မှု

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အစိုးရရော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ တွေရော အသိုင်းအဝိုင်းတွေထိ လာပြီးတော့ သူတို့ဆီက အကြံဉာဏ်တွေ သဘောတူညီချက်တွေ ရယူရမယ်။ အထူးသဖြင့်တော့ အစိုးရနဲ့ လက်နက်ကိုင်အုပ်စုတွေက ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ တာဝန်ရှိသူ တစ်ဦးချင်းစီက လူတွေကို ငြိမ်းချမ်းရေးအကြောင်း ပညာပေးမှု လုပ်ရလိမ့်မယ်။

- ကယားပြည်နယ်မှ လယ်သမားတစ်ဦး

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တွေက ဘာတွေကို သဘောတူညီခဲ့လဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ရွာသားတွေ မသိကြဘူး။ သူတို့သဘောတူညီ ထားချက်တွေကို သူတို့ကိုယ်တိုင်လာပြီးတော့ ရှင်းပြမှပဲ သိနိုင်တာ။ ရွာသူရွာသားတွေဆိုတာ ဘာမှလည်း မသိဘူး။ နားမလည်ဘူး။ ပြီးတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အတွေးအမြင်တွေ ဖလှယ်ဖို့လည်း မတတ်ဘူး။

- ကယားပြည်နယ်ရှိ လူလတ်ပိုင်း လယ်သမားတစ်ဦး

အသိုင်းအဝိုင်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက် ပိုမို ရရှိလိုသည့် ဆန္ဒပြင်းပြကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဆိုသည်မှာ မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အများအပြားအကြား စစ်ပွဲများ ရပ်ဆိုင်းပြီး ဆွေးနွေးစကားပြောကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အကြမ်းဖျင်း နားလည်ထားကြသည်။ ၎င်းတို့ အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှု နည်းပါးခြင်းက ၎င်းတို့သည် တိုင်းပြည်တွင်းရှိ တခြားဒေသများနှင့် နယ်မြေအရ တသီးတသန့်တည်း ရှိနေသည် ဟူသော ဖော်ပြချက်နှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သူများကို သတင်းအချက်အလက်ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးရန် ပြောဆိုကြသည်။ ထိုမှသာ ကျေးတောရွာအများစုရှိ ပြည်သူများမှ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ဘာကိုဆိုလိုသည်ကို နားလည်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်၏ နောက်ဆုံး ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများကိုလည်း သိရှိလိုကြပြီး ထိုတိုးတက်မှုများက ၎င်းတို့ ဘဝများအပေါ် မည်သို့သော သက်ရောက်မှုများ ရှိမည်ကိုလည်း သိလိုကြသည်။

ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း

လွှတ်တော် ဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ လူထုတွေ့ရဲ့ အသံတွေ ပါပါစေလို့ ကျွန်တော်တို့ ဆန္ဒပြုတယ်။ မြန်မာပြည်က ပြည်သူပြည်သားတွေ နိုင်ငံရေး ဗဟုသုတတွေ ရှိပြီး ဥပဒေအညီ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ရဖို့လည်း ဆန္ဒပြုတယ်။ မှူတတဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ် ဖြစ်လာဖို့လည်း ဆန္ဒပြု တောင်းဆိုတယ်။

- ကချင်ပြည်နယ်မှ လူလတ်ပိုင်း အမျိုးသားတစ်ဦး

ငြိမ်းချမ်းရေးကို အမှန်တကယ်ရဖို့က သူတို့တွေ ပြည်သူလူထုဆီက အသံတွေနားထောင်ပြီးတော့ လျစ်လျူရှုလိုက်တာမျိုး မဟုတ်ဘဲနဲ့ ပဋိပက္ခတွေနဲ့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတွင်းက ပြဿနာတွေကို မျှမျှတတ ဖြေရှင်းနိုင်မှ ဖြစ်မယ်။ လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှုဆိုတာ တကယ့်ကို လိုအပ်တယ်။ လူထု ပူးပေါင်းဆောင်းရွက်ဖို့ကလည်း အလွန်တရာပဲ လိုအပ်ပါတယ်။

- ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမှ ပအိုဝ်း အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

ကချင်ပြည်နယ်မှ မွန်ပြည်နယ်အထိ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ၎င်းတို့ပါဝင်လိုသည့် ဆန္ဒရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ တက်ကြွသော နိုင်ငံသားများအဖြစ် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထောက်ပံ့ ကူညီပေးချင်ကြကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ သို့သော် အသိုင်းအဝိုင်းတို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် နားလည်မှုနှင့် အချက်အလက်မလုံလောက်မှု တို့က ၎င်းတို့ ထဲထဲဝင်ဝင်ပါဝင်လာခွင့်မရအောင် တားဆီးနေသည်ဟု ခံစားနေကြရသည်။ အသိုင်းအဝိုင်းတို့ထံ အချက်အလက်များ ပိုမိုမျှဝေပြီး ၎င်းတို့ နားလည်မှုများ မြှင့်တင်ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လူထု ပိုမိုပူးပေါင်းပါဝင်လာရေးအတွက် ပထမဆုံးသော ခြေလှမ်း တစ်ရပ် ဖြစ်လိမ့်မည်။

ပိုမိုကောင်းမွန်သော လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပညာရေးကဏ္ဍကို အဓိကထား စဉ်းစားရမှာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ ပညာရေးအတွက် ကျောင်းဆောင်၊ ပရိဘောဂပစ္စည်းနှင့် သန့်ရှင်းတဲ့ရေတွေ လုံလုံ လောက်လောက် ရရှိ လိုအပ်တယ်။

- ကယားပြည်နယ်ရှိ လူလတ်ပိုင်း ကရင်နီ ဆရာမတစ်ဦး

ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်မှာ အကြီးမားဆုံး စိန်ခေါ်မှုက ချိုတဲ့တဲ့ ပညာရေးစနစ်ပဲ။ ဆရာတွေမှာ လည်း လုံလောက်တဲ့ အရည်အချင်းမရှိဘူး။ ပြီးတော့ ကျောင်းမှာ လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ဖို့ ကျတော့ လည်း နေရာတိုင်းမှာ သင့်လျော်မှု မရှိဘူး။ ကလေးတွေက နည်းစနစ်တကျ တွေးခေါ်တတ်ဖို့ ကျောင်းတွေမှာ မသင်ရဘူး။ စာအုပ်တွေထဲက သင်ခန်းစာအားလုံးကို ကလေးတွေ နားမလည် ကြဘူး။ အလွတ်ပဲ ကျက်ကြတာ။ အဲဒီလိုအခြေအနေတွေက ကျွန်တော်တို့ ကလေးတွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကန့်သတ်ချက်ဖြစ်စေတာ ကျွန်တော်တို့ စိုးရိမ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနာဂတ်က ဒီကလေးတွေအပေါ်မှာ မူတည်နေတာလေ။

- ကရင်ပြည်နယ်ရှိ မွန်လူမျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင် တစ်ဦး

အနာဂတ်မှာ ကျွန်တော့် အသိုင်းအဝိုင်းမှာ ဆေးခန်းတခန်းနဲ့ ဆရာဝန် ရှိစေချင်တယ်။

- မွန်ပြည်နယ်ရှိ ရော်ဘာလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူ လူလတ်ပိုင်း မွန်အမျိုးသား တစ်ဦး

ဒေသခြောက်ခုစလုံးရှိ အသိုင်းအဝိုင်းတို့က လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ရရှိမှု ပိုမိုလွယ်ကူလာကြောင်း သတိပြုမိကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ပညာရေးနှင့် ကျမ်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ဆရာများနှင့် ကျမ်းမာရေး လုပ်သားများ၏ အရည်အသွေးမြင့်မားလာခြင်းနှင့် ကွန်ယက်ဆက်သွယ်ရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်း စသည်တို့သည် ၎င်းတို့ဘဝတိုးတက်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုကြောင်း ရည်ညွှန်းပြောဆိုကြသည်။ သို့သော် လူမှုရေးဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုအတွက် ပိုမို ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေသေးကြောင်း အသိုင်းအဝိုင်းတို့က အလျင်အမြန်ဆိုကြသည်။ ပညာ သင်ကြားခွင့်ရရှိခြင်းနှင့် ကောင်းမွန်သောပညာရေးရရှိရေးတို့သည် အဓိက ကိစ္စရပ်များဖြစ်သည်ဟု ဖြေဆိုသူတို့က ဆိုသည်။ ပညာတတ်လူငယ်များသည် တိုင်းပြည်အတွက် ကောင်းမွန်သော အနာဂတ်ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးတွင် အဓိကအရေးပါသည်ဟု ထင်မြင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ကျမ်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု နှင့် ကျေးလက်ဒေသများနှင့် ပြည်နယ်မြို့တော်များသို့ ဆက်သွယ်သော လမ်းများရှိလာခြင်း စသည့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအခြေခံအဆောက်အအုံများ တိုးတက်လာခြင်း တို့ကို အရေးပါသောတိုးတက်မှုများအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ ပြည်နယ်အမျိုးမျိုးမှ အသိုင်းအဝိုင်းအချို့က လျှပ်စစ်မီးနှင့် သန့်ရှင်းသောရေ ပိုမိုရရှိရေးတို့အတွက်လည်း တောင်းဆိုကြ သည်။

၃။ စိန်ခေါ်မှုများ

ယိုင်နှိုး စီးပွားရေးအကြပ်အတည်း

ငြိမ်းချမ်းရေးအကြောင်း ပြောရမယ်ဆိုရင် ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေရတဲ့ လူတွေအကြောင်း တွေးလိုက်တာနဲ့ ကျွန်မတို့ဆီမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးမရှိသေးဘူးဆိုတာ တွေ့ရတယ်။

- ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမှ ပအိုဝ်းတိုင်းရင်းသူ လယ်သူတစ်ဦး

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ဆင်းရဲမွဲတေမှုလျော့ချရေး၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး၊ အာဏာလျော့ကျရေး၊ အခွန်လျော့ကျရေးနဲ့ လာဘ်စားမှုပျောက်ရေးစတဲ့ အချက်တွေကို အစည်းအဝေးတွေ အတွင်းမှာ ဆွေးနွေးကြစေချင်တယ်။

- ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ လူလတ်ပိုင် တအောင် (ပလောင်)
အမျိုးသားရပ်မိရပ်ဖတစ်ဦး

စီးပွားရေးအခြေအနေက အခု အရမ်းကို ဆိုးရွားနေတယ်။ ကျွန်မတို့ စားဖို့သောက်ဖို့ အစားအစာ အလုံအလောက်ရဖို့ကိုတောင် အခက်အခဲ ဖြစ်နေတယ်။

- မွန်ပြည်နယ်မှ လူငယ်မွန်ကျောင်းဆရာမ တစ်ဦး

အခွန်ကောက်တဲ့အခါမှာ တရားမျှတမှု လုံးဝကိုမရှိဘူး။

- ကယားပြည်နယ်မှ လယ်သူမငယ်တစ်ဦး

လေ့လာမှုပြုခဲ့သောဒေသများမှ ပေါ်ထွက်လာသည့် အခိုင်အမာ စိန်ခေါ်မှုမှာ အသိုင်း အဝိုင်းများ ကြုံရသည့် စီးပွားရေးအခက်အခဲ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ အကြောင်း အရာအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်ပြီး အများဆုံးဖော်ပြကြရာတွင် လယ်သမားများ၏ စိုက်ပျိုးသီးနှံများအတွက် ဈေးနည်းပါးခြင်း၊ ငွေကြေးဖောင်းပွခြင်းနှင့် အခြေခံလူသုံးကုန်ပစ္စည်း ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ အထူးသဖြင့် လူငယ်များအတွက် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းကောင်းရှားပါးခြင်းကိုလည်း ပါဝင် ဖြေဆိုသူများက ထဲ့သွင်းပြောဆိုကြသည်။ စီးပွားရေးကြပ်တည်းမှုသည် အသိုင်းအဝိုင်းများ ပေးဆောင်ရန် ချမှတ်ထားသော "အခွန်အတုတ်စနစ်" ... ကြောင့် ပိုမိုဆိုးရွားစေသည်။ ထိုအခွန် များတွင် စစ်ဆေးရေး ဂိတ်များ၌ စစ်သားများကောက်ခံသော "ခရီးသွားခွန်" သို့မဟုတ် တအိမ်တက်ဆင်း အခွန်လိုက်လံကောက်ခံခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအချို့က ဘဝ ရပ်တည်နိုင်ရေး အတွက် ၎င်းတို့ အသိုင်းအဝိုင်းမှထွက်ခွာပြီး နိုင်ငံပြင်ပတွင် အလုပ်ရှာ ထွက်ကြရသည်ဟု ဖော်ပြကြသည်။ ဤသည်မှ လူကုန်ကူးမှု၏ သားကောင်ဖြစ်ရခြင်း သို့မဟုတ် မလုံခြုံသော အကြမ်းဖက်မှုများသော အခြေအနေများအောက်တွင် အလုပ်လုပ်ရခြင်း စသော အခြားပြဿနာများ ထပ်မံဖြစ်ပေါ်စေသည်။

မူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်မှု၊ ကုန်သွယ်မှုနှင့် မူးယစ်ဆေးစွဲခြင်း။

အဓိက ဖျက်ဆီးတဲ့အရာက ဘိန်းပဲ။ လူငယ်တွေအားလုံး မပျက်စီးခင်မှာ ဘိန်းစိုက်ခင်း ဖျက်တဲ့ စခန်းတွေ လုပ်ထားစေချင်တယ်။ ရဲကလည်း ရွာတွေမှာ ဘိန်းရောင်းတဲ့လူတွေကို လာမဖမ်းဘူး။ အဲဒါကြောင့်လည်း ဘိန်းရောင်းသူတွေက လွတ်လပ်နေကြတာ။

- ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းမှ လူလတ်ပိုင်း တအေအင်း (ပလောင်) တောင်သူတစ်ဦး

လူငယ်တွေက မူးယစ်ဆေးဝါးရဲ့ ကျေးကျွန်တွေ ဖြစ်လာကြတယ်။

- ကယားပြည်နယ်ရှိ တက္ကသိုလ်ပညာတတ် ကရင်နီလူငယ်တစ်ဦး

မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်မှုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်လာသောအခါ အကြပ်ရိုက်ကြရသည်ကို အသိုင်း အဝိုင်းတို့ သတိပြုမိသည်။ တစ်ဖက်တွင် ဘိန်းစိုက်တောင်သူအများအပြားသည် ၎င်းတို့မိသားစုစားဝတ်နေရေးအတွက် ငွေအလုံအလောက်ရရှိရန် ဘိန်းစိုက်ပျိုးရေးကိုသာ အားထားကြရသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ တရားမဝင် မူးယစ်ဆေးဝါးများ အလွယ်တကူ ရရှိနေခြင်းသည် လူမှုရေး ပြဿနာများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ မူးယစ်ဆေး စွဲခြင်းသည် လူငယ်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို လျော့ကျစေပြီး ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်ကို ဖျက်ဆီးနေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပြည်သူတို့က ခံစားကြရသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးသည် လူတို့ကို အကျင့်ပျက်စေပြီး ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်လာစေသည်။ ထို့ကြောင့် ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အတော်များများက လက်ရှိတွင် ဝင်ငွေရရန် မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေးအပေါ် ဦးစီးနေသော လယ်သမားများအတွက် အခြားအသက်ရှင် ရပ်တည်နိုင်ရေး အခွင့်အလမ်းများ ဖော်ဆောင်ပေးခြင်းဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါး ပပျောက်ရေး အစီအစဉ် များ လိုအပ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

ပြည်နယ်အားလုံးရှိ အသိုင်းအဝိုင်းတို့က မူးယစ်ဆေးဝါးရရှိနိုင်မှု တိုးလာခြင်းက လူငယ်များ အကြား မူးယစ်ဆေးဝါး အသုံးပြုမှုနှင့် မူးယစ်ဆေးစွဲမှု ပိုမို တိုးမြင့်လာစေသည်ကို သတိပြုမိကြသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များကြောင့် ဖြစ်လာသော တိုးတက်မှု များ၏ မျှော်လင့်မထားသော ရလဒ်တစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့က ယုံကြည်ကြသည်။ စစ်ဆေးရေးဂိတ်များ လျော့ကျလာခြင်းနှင့်အတူ လုံခြုံရေးအခြေအနေနှင့် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံများ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာသောကြောင့် ပြည်သူအများ အခြားနေရာ များသို့ ခရီးထွက်နိုင်ကြပြီး

တရားမဝင် မူးယစ်ဆေးဝါးများသည်လည်း ဒေသတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ အလွယ်တကူ သယ်ယူသွားနိုင်သည်။

ကချင်၊ ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းတို့ကဲ့သို့ မူးယစ်ဆေးဝါးအများဆုံးခံရသော လူမှု အဖွဲ့အစည်းများက မူးယစ်ဆေးဝါးတိုက်ဖျက်ရေးကို ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် စဉ်းစားကြသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးအရေးဖြေရှင်းရာတွင် အစိုးရ၏ ဆောင်ရွက် ချက် မရှိခြင်းသည် တိုင်းရင်းသားလူငယ်များ စွမ်းရည်လျော့ကျ စေသည့် နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်သည် ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူအချို့က ရှင်းပြကြသည်။ တပ်မတော်၊ အစိုးရ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အသီးသီးမှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ်ခြင်းမှ အကျိုးအမြတ် ရနေကြသည်ဟု အချို့က ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတို့က မူးယစ်ဆေးဝါးတိုက်ဖျက် ရေး မဟာဗျူဟာများ အောင်အောင်မြင်မြင် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြစေချင်ကြသည်ဟု ဖော်ပြကြသည်။

ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း

အားလုံးက အတူတူမဟုတ်တော့ဘူးဆိုရင် ဒါဟာခွဲခြားဆက်ဆံမှု ရှိနေကြောင်းကို ပြသတာ ဖြစ်တယ်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုရှိပြီဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဘယ်လို တည်ဆောက် နိုင်မလဲ။

- ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမှ ဒေသခံအမျိုးသား

အနာဂတ်မှာ ကျွန်တော့်အသိုင်းအဝိုင်းကို စည်းလုံးညီညွတ်စေချင်တယ်။

- မွန်ပြည်နယ်မှ ဗမာလယ်သမားတစ်ဦး

ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေဆဲ ပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်သည်ကို အသိုင်း အဝိုင်းတို့ သတိပြုမိသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက အစိုးရပိုင်းက - တိုင်းရင်းသားလူနည်း စုများက လူများစု ဗမာတိုင်းရင်းသားများကို အစိုးရနှင့်အတူတူမြင်ပြီး - လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု သို့မဟုတ် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ တန်းတူရရှိအောင် မဆောင်ရွက်နိုင် ခြင်းသည် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ အပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် သာဓကများအဖြစ်

ရည်ညွှန်းပြောဆိုကြသည်။ နိုင်ငံတော် ဘတ်ဂျက် တွင် မျှမျှတတခွဲဝေသုံးစွဲခွင့်ရရေး အတွက်တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုပြည်နယ်များ အခွင့်အရေးကို ပြောဆိုရာတွင် “ဗမာတစ်ကျပ်၊ ကရင်တစ်ကျပ်၊ ရှမ်းတစ်ကျပ်စသည်စသည်” ဆိုးရိုးစကားကို ဖြေဆိုသူအတော်များများက သုံးနှုန်းကြသည်။

ဤအကြောင်းအရာနှင့် အဆက်စပ်ဆုံးအရာမှာ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် ပိုမို ရရှိပြီး ဖယ်ဒရယ် စနစ်ပုံစံ အစစ်အမှန် ကိုယ်စားပြုမှုရှိသည့် အစိုးရတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်လာရေး တောင်းဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြား ပါဝင်ဖြေဆိုသူများကလည်း ၎င်းတို့တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် သယံဇာတတူးဖော်ခြင်းမှ ရရှိသော အကျိုးအမြတ်ကို ခံစားခွင့်ရရန်နှင့် ထိုစီမံကိန်းများကို ထိန်းချုပ်ခွင့်အချို့ ရရှိရန် ဆန္ဒရှိကြ ကြောင်း ထောက်ပြကြသည်။

တိုင်းရင်းသားများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည် ဗမာတိုင်းရင်းသား/မြန်မာအစိုးရတစ် ခုတည်း ကသာ ပြုလုပ်သည် မဟုတ်။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်တွင် မတူကွဲပြားသောတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အကြား ယခင်ကရှိခဲ့ဖူးသော စစ်ပွဲနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှု အတွေ့အကြုံများကို ရည်ညွှန်းကာ ဖြေဆိုသူအတော်များများက အခြားတိုင်းရင်းသား အုပ်စုများနှင့် ခပ်ကင်းကင်းဖြစ်ရသည်ဟု ခံစားရ ကြောင်းလည်း ပြောဆိုကြသည်။ ဖြေဆိုသူအနည်းငယ်က လူမျိုးတူ တိုင်းရင်းသားများ အောက်ရှိ လူမျိုးစုငယ်လေးများ အချင်းချင်းကြားတွင်ပင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ရှိနေဆဲဟု ဖော်ပြကြသည်။ ဘာသာရေး အခြေပြု ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည်လည်း စိုးရိမ်ရနေဆဲ ကိစ္စရပ် ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

နောက်ထပ်ခိုင်ခိုင်မာမာ ယုံကြည်နေသော အကြောင်းအရာခွဲတစ်ခုသည် လိင်ကွဲပြားမှု အခြေခံ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ဖြစ်သည်။ ဖြေဆိုသူအချို့က အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များအတွက် အဆင့်မြင့်ပညာရေးနှင့် ဘဝရပ်တည်မှု အခွင့်အလမ်းများ ပိုမို ရရှိလိုကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လူထုနှင့်ထိတွေ့မှုများအပြင် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ခွင့် အခွင့်အလမ်း များ ပိုမို ရလိုသည်။

မြေယာသိမ်းဆည်းမှုနှင့် မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

အခုလောလောဆယ်တော့ ကျွန်တော်တို့ဒေသ ငြိမ်းချမ်းနေတယ်လို့ထင်ရတယ်။
အိပေမယ့် မြေယာပြဿနာက ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ အရမ်းကိုဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး လူတွေရဲ့
အသည်းနှလုံးကို လောင်ကျွမ်းနေတယ်။

- ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမှ လူလတ်ပိုင်း ပဒုခိုင် လယ်သမားတစ်ဦး

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းမှာ လမ်းအသစ်တွေ ဖောက်ကြတယ်။ အဲဒီလမ်းသစ်တွေ
ဖောက်ဖို့ အတွက် တအေအင်း (ပလောင်) တောင်သူတွေရဲ့ လက်ဖက်စိုက်ခင်းတွေ
ဖျက်ဆီးခံရတယ်။ အိပေမယ့် ကျွန်မတို့ လျော်ကြေး ဘာမှ မရဘူး။

- ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ လက်ဖက်စိုက်တောင်သူတစ်ဦး။

အခိုင်အမာပေါ်ထွက်နေသော လက်ရှိစိန်ခေါ်မှုတစ်ခုမှာ မြေယာသိမ်းဆည်းမှုပြဿနာ
ဖြစ်သည်။ ဤသည်က မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေအသစ်² နှင့် ဆက်စပ်နေပြီး
ဖြေဆိုသူအချို့က ဥပဒေသစ်နှင့်ပတ်သက်၍ လုံလောက်သော ဗဟုသုတ သို့မဟုတ်
နားလည်မှုမရှိဟုဆိုသည်။ မြေယာသိမ်းဆည်းမှုဖြစ်ရပ်များပိုမိုများပြားလာသည်ဟူသော
သတင်းများ ထွက်ပေါ်လာခြင်း ကလည်း ဖြေဆိုသူအများအပြားကို စိတ်ပူပန်စေသည်။
အလားတူဖြစ်ရပ်များသည် အခြေခံ အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ
(လမ်းမကြီးများချဲ့ထွင်ခြင်း) သို့မဟုတ် အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ (သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊
သယံဇာတ တူးဖော်ခြင်း၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် စီးပွားရေးဇုန်ဖွံ့ဖြိုးရေး စသည်)
ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဖြစ်လေ့ရှိသည်။

ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီမှ အဓိက အကြောင်းအရာများ

ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီမှ တွေ့ရှိချက် အကျဉ်းချုပ်များကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။
ပြည်နယ် တစ်ခုချင်းစီမှ အဓိကအကြောင်းအရာများအပေါ် အသေးစိတ်ဆွေးနွေး
ချက်များကို နောက်ပိုင်း အခန်းများတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။

² မြန်မာအစိုးရက မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေနှစ်ခုကို ၂၀၁၁ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ပြဌာန်းခဲ့သည်။

ကချင်ပြည်နယ်

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အမှန်တကယ်အကျိုးရလဒ်မှာ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဖြစ်

ကချင်ပြည်နယ်မှ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက တပ်မတော်နှင့် ကချင်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ တပ်သားများ အနီး ရှေ့တန်းစခန်းများတွင် နေထိုင်ရခြင်းသည် ၎င်းတို့ နေ့စဉ်ဘဝကို မည်သို့ သက်ရောက်သည် ကို အများဆုံး ပြောဆိုကြသည်။ ထိုသူတို့ပြောဆိုသည်မှာ စစ်ပွဲများအတွင်း ပိတ်မိမည်ကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ စစ်သားများ ရှိနေခြင်းက ၎င်းတို့၏ အခြားဒေသသို့ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်အပေါ် မည်သို့ ကန့်သတ်မှုရှိသည်ကို အဓိကထား ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို ကန့်သတ်ချက်များသည် ကျေးရွာများရှိ ပြည်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများအပေါ် အလွန်အမင်း ကန့်သတ်လျက်ရှိသည်ဟု မြင်ကြသည်။ အသိုင်းအဝိုင်းအများစုက ထဲသွင်းပြောဆိုရာတွင် ပထဝီအနေအထားအရ သီးခြားဖြစ်ရသည် ဟူသော ခံစားချက်နှင့် အခိုင်အမာ ဆက်စပ်နေသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့ဆန္ဒမှာ အခြေခံ ပို့ဆောင်ရေးကဏ္ဍကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေချင်သည်။ ဤသည်ကလည်း ကျေးရွာအများစုတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း များ မရရှိခြင်းအတွက် လက်တွေ့ကျသော အဖြေတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ပထဝီအနေအထားအရ သီးခြားဖြစ်မှုအပေါ် စိုးရိမ်မှုများကို မြန်မာပြည်တခြားဒေသများမှ တွေ့ရှိချက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ကချင်ပြည်နယ်တွင် အများဆုံးတွေ့ရသည်။

နေ့စဉ်ရှင်သန်မှုဘဝများအပေါ် ပဋိပက္ခများ၏ သက်ရောက်မှုများက ဘာကြောင့် ၎င်းတို့ စစ်ပွဲများ မဖြစ်စေလိုသည့် ဆန္ဒဖြစ်လာရခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို တလုံးတဝ ထောက်ခံရသည်ကို ရှင်းပြပေး နိုင်သည်။ အမှန်တကယ်တွင် အသိုင်းအဝိုင်းတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ဆက်စပ် နေကြောင်း အတိအကျ ပြောကြသည်။ ထိုစစ်ပွဲများ ရပ်တန့်မှသာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းများ စတင်နိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် စစ်ပွဲများ ရပ်တန့်သည်ကို မြင်ချင်ကြသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ကချင်ပြည်နယ်ရှိ အသိုင်းအဝိုင်းတို့က လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း စဉ်မှ အမှန် တကယ် အကျိုးရလဒ်မှာ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ အသိုင်းအဝိုင်း အများစုက စစ်တပ်များ ဆက်ရှိနေခြင်းနှင့် ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခများ

ပျံ့နှံ့ဖြစ်ပွားနေခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အဓိက အတားအဆီးများ ဖြစ်ပြီး၊ တစ်ဦးချင်းလုံခြုံမှုနှင့် လုံခြုံရေး တို့အတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ဖြစ်သည်ဟု ရည်ညွှန်းကြသည်။ ထို့အပြင် အသိုင်းအဝိုင်းတို့က မကြာခင်က ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော နိုင်ငံရေးအရ တိုးတက်မှုများကို အသိအမှတ်ပြုသော်လည်း ၎င်းတို့ နေ့စဉ်လူနေမှု အဆင့်အတန်းတိုးမြှင့်ရေးအတွက်မူ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိသေးကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ရလဒ်အဖြစ် ထိုလူများက အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များနှင့် လက်ရှိ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများသည် စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးဆီ မရောက်သေးဟု စိုးရိမ်ကြကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နိုင်ငံရေးအရ ကိုယ်စားပြုနိုင်ရေးတို့တွင် ၎င်းတို့အမြင်များ ဖော်ပြခွင့်ရရန် ကချင်ပြည်နယ်က အခြားပြည်နယ်များထက် စိတ်ဓါတ်ပြင်းပြသည်။ ဤသည်က ပြည်သူတို့သည် ထိုဖြစ်စဉ်များတွင် ပါဝင်ရန် အဆင်သင့်ဖြစ်နေကြောင်း ပြသနေသော်လည်း ၎င်းတို့အသံများ ဖော်ထုတ်ခွင့်မရဘဲ ကိုယ်စားပြုနိုင်ရေးအတွက်လည်း မည်သည့် လမ်းကြောင်းမှ မရှိပေ။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

ကချင်ပြည်နယ်မှ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ကချင်ပြည်နယ်တွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို လိုချင်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ဤသို့ဆိုခြင်းမှာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် အဓိကအချက်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သိသာသည့်တစ်ချက်မှာ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအချို့က “ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး” ဆိုသည်မှာ မည်သည်ကိုဆိုလိုကြောင်း ၎င်းတို့ အပြည့်အဝ နားမလည်ဟု ဆိုကြသည်။ သဘာဝသယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်ယူခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း များမှတစ်ဆင့် အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကိုမူ အသိုင်းအဝိုင်းအများစုက အပြည့်အဝ မဟုတ်သည့်တိုင် သဘောပေါက်ကြသည်။ ထိုအယူအဆများသည် ယခင်စီမံကိန်းများအပေါ် လေ့လာချက်များ၊ အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံပြီး ထိုစီမံကိန်းများသည်လည်း မြေယာ သိမ်းဆည်းမှု၊ သို့မဟုတ် သစ်တောများ၊ မြစ်များကဲ့သို့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအရင်းအမြစ်များ ရရှိရေးအပေါ် ကန့်သတ်မှုတို့ ဖြစ်စေခဲ့သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး (စစ်ပွဲများ ရပ်တန့်ခြင်းလောက်ကိုသာ ငြိမ်းချမ်းရေးဟု ထင်မှတ်ယူခြင်း) အပေါ်ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနားလည်ရန် သတိကြီးစွာထားခြင်းသည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ၎င်းမှ အလိုအလျောက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရစေသည့် အခြေအနေကို ရောက်ရှိစေမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကချင်ပြည်နယ်ရှိ အသိုင်းအဝိုင်းတို့အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်၊ နှင့် ဖယ်ဒရယ်စနစ် စသည့် သဘောတရားများအပေါ် ရှင်းရှင်း လင်းလင်း နားလည်နေရန် အလွန် အရေးကြီးလှသည်။ ဤသည်က အသိုင်းအဝိုင်းတို့ကို ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမိုပါဝင်လာ စေမည့် လမ်းတစ်ခု ဖောက်ပေးရုံသာမက စစ်ပွဲများ ရပ်တန့်ပြီးနောက်ပိုင်း မည်သည်တို့ရရှိမည် နည်းဟု မျှော်မှန်းနေသော လက်တွေ့မကျသည့် မျှော်မှန်းချက်များကိုလည်း လျော့ကျစေသည်။ ဤသည်က ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သော မရေရာမှုများ ထိန်းချုပ်ရာတွင် အထောက်အကူ ပြုလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

ပြည်တွင်းအိုးအိမ်မဲ့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရသူများ

ကချင်ပြည်နယ်မှ ထွက်ပေါ်လာသော မျှော်လင့်မထားသော အမြင်တစ်ခုမှာ အကူအညီများ ရယူနေရသော ပြည်တွင်းအိုးအိမ်မဲ့ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ (IDPs) များအပေါ် အသိုင်း အဝိုင်းအချို့၏ အဆိုးမြင်မှုများ ဖြစ်သည်။ အသိုင်းအဝိုင်းတို့က ပဋိပက္ခစကတည်းက စခန်းများထဲရှိ ထို IDPs များ နည်းတူ ၎င်းတို့လည်း အခက်အခဲများ ကြုံကြရသော်လည်း မည်သည့်အထောက်အပံ့မှ မရရှိကြဟု မကြာခဏ ဆိုကြသည်။ ဤသည်က IDPs များအထောက်အပံ့ရမှု၊ ဥပမာ အစားအစာထောက်ပံ့မှု ရရှိခြင်း အပေါ် ထုတ်ဖော်ပြောကြ သည့်အမြင်များ ဖြစ်သည်။ ပါဝင်သူအနည်းငယ်က အချို့ ဒုက္ခသည်များသည် အကူအညီများက “ပါးစပ်ထဲခွံ” ပေးနေသောကြောင့် အလုပ်လုပ်ချင်စိတ် မရှိဘဲ အပျင်းကြီးကာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များထံမှ အထောက်အပံ့များရယူနေသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဤအကြောင်းအရာကို ကချင်ပြည်နယ်ဖွံ့ဖြိုးမှု နိမ့်ကျခြင်းနှင့် တည်ငြိမ်သော ဘဝရပ်တည်ရေး အခွင့်အလမ်းများ ဆုံးရှုံးခြင်း ဆိုသည့်အခြေအနေတွင် ထဲ့သွင်းစဉ်းစား နိုင်သည်။ အမြင်လွဲမှုနှင့် ဒေါသများ ပျံ့နှံ့လာနိုင်သည့်အလားအလာ ရှိသဖြင့် ထိုအမြင်လွဲမှုကို ဖြေရှင်းရန်နှင့် ခံပြင်းဒေါသများမပျံ့နှံ့စေရန် သေချာစီမံနိုင်ရန်မှာ အရေးကြီးသည်။ အထူးသဖြင့် ထိုအယူအဆများက စစ်ပွဲများရပ်တန့်ပြီးနောက် ၎င်းတို့ဘဝများ ချက်ချင်းဆိုသလို မည်သို့တိုးတက်လာမည်ဟူသော လက်တွေ့မကျသည့် မျှော်လင့်ချက်များ ရှိနေသော အသိုင်းအဝိုင်း များတွင် ဖြစ်ပေါ်လာပါက ပိုဆိုးသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အမှန်တကယ်အကျိုးရလဒ်မှာ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဖြစ်

ကချင်ပြည်နယ်ကဲ့သို့ပင် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှ သိသာ သော အကျိုးရလဒ်ရသည်မှာ နည်းပါးသည်။ အသိုင်းအဝိုင်းတို့သည် ၎င်းတို့ဒေသ အနီးတွင် နေကြသော စစ်သားများ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုကြောင့် ကြောက်ရွံ့မှုများဖြင့် ဆက်လက်ရှင်သန်နေရဆဲ ဖြစ်ပြီး ခရီးသွားလာခွင့်လည်း ကန့်သတ်ခံနေရသည်။ ၎င်းတို့ဒေသအတွင်း ခြိမ်းခြောက်နေသော စစ်သားများ ရှိနေခြင်း သို့မဟုတ် မြေမျှပ်ပိုင်းများ ရှိနေခြင်းသည် ပြည်သူတို့ ဘဝရပ်တည်ရေး အတွက် အသက်မွေးနိုင်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်ကို ထိခိုက်သည်။ ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် လိုအပ် သော ၎င်းတို့၏ လယ်ယာများသို့ မသွားရောက်နိုင်ခြင်း၊ အလုပ်ရှာရန်အတွက် ခရီးသွားလာ နိုင်ရေးမှ တားမြစ်ခံထားရခြင်း သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ရှိသော လမ်းများ သို့မဟုတ် ဖြတ်သန်း သွားလာမရသောလမ်းများ ကြောင့် ကုန်သွယ်မှု အကန့်အသတ်များ စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေး အခက်အခဲသည် ဖြစ်ပွားနေဆဲ ပဋိပက္ခ၏ အသိသာအမြင်သာဆုံး သက်ရောက်မှုဖြစ်ပြီး၊ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအချို့က ၎င်းတို့အနေဖြင့် အခြေခံအသက်ရှင်ရပ်တည်ရေး ကိုသာ လုံးပန်းနေရသဖြင့် ၎င်းတို့ အနာဂတ် မည်သို့ဖြစ်မည် သို့မဟုတ် မည်သို့အစီအစဉ် ချမှတ်မည်ကို မစဉ်းစားနိုင်အားကြပေ။ ထို့ကြောင့် ပစ်ခတ်မှုများ ရပ်တန့်ခြင်းသည် ၎င်းတို့ နေထိုင်မှုအခြေအနေများ တိုးတက်လာစေရန်နှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေး အခွင့်အလမ်း ရရန်အတွက် ပထမဆုံး လိုအပ်သော ခြေလှမ်း အဖြစ် ထင်မြင်ကြသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အကောင်းဘက်ဦးတည်သော သက်ရောက်မှု အချို့ကို တပ်မတော် စစ်သားများနှင့် အသိုင်းအဝိုင်းတို့အကြား ဆက်ဆံရေးပိုမိုကောင်းမွန်လာ ခြင်းဟူသော အခြေအနေ အဖြစ် တွေ့ရှိရသည်။ ဥပမာမားဖြင့် စစ်သားများက အစားအသောက်များနှင့် အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များ ခိုးယူမှုလျော့ကျလာခြင်း၊ စစ်သားများက အစားအစာအတွက် ရွာလူကြီးများထံ တရားဝင် တောင်းဆိုခြင်း နှင့် ၎င်းတို့စားသုံးသည့် အစားအစာအတွက် ကျသင့်ငွေ ပေးခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ အစိုးရအရာရှိများက အသိုင်းအဝိုင်းရှိလူများကို အသိအမှတ်ပြု မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြားများ ပထမဆုံးအကြိမ်

အဖြစ် ထုတ်ပေးခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ မြန်မာအစိုးရ သို့မဟုတ် တပ်မတော်က ပြုပြင်ပြောင်းလဲလိုက်သော မူဝါဒများကြောင့် ထိုအပြောင်းအလဲများ အကောင်အထည် ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအချင်းချင်းကြား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း

ရှမ်းပြည်နယ်သည် မြန်မာပြည်တွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအစုံဆုံး နေထိုင်သော ဒေသဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းအခြေစိုက် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ် ဖွဲ့အများအပြား ရှိခြင်းနှင့် အတူ “ဗမာမှုပြုခြင်း”³ နှင့် “ရှမ်းမှုပြုခြင်း”⁴ တို့မှ သမိုင်းကြောင်း အရ ချယ်လှယ်မှုများသည် တိုင်းရင်းသားများအကြား အကွဲအပြဲ ပိုကြီးစေသည်။ ပါဝင်နေဆဲသို့ တအာင်း (ပလောင်) တိုင်းရင်းသားများအဆိုအရ “ဗမာမဟုတ်သော” တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအကြား ငြိမ်းချမ်းစွာ ယှဉ်တွဲနေထိုင်လာသည့် ဓလေ့သည် ရှမ်း၊ ကချင်နှင့် ၀ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ များ၏ အတင်းအဓမ္မ စစ်သားစုဆောင်းမှုကြောင့် ပျက်ပြယ်ရသည်ဟု ဆိုသည်။ အခြား တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများကလည်း ၎င်းတို့အပေါ် အထင်အမြင်သေးကြသည်ဟု ခံစားရကြောင်း ပြောသည်။ အတိတ်ကာလက ၎င်းတို့ တအာင်း (ပလောင်) လူမျိုးဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရမည်ကို ရှက်စရာဟု ထင်မှတ်ခဲ့ဖူး ကြောင်းလည်း ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် အများစုက ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် တအာင်းအမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (TNLA) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့်အပေါ် တိုးတက်မှုခြေလှမ်းကောင်း အဖြစ် မှတ်ယူကြပြီး အခြားတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များနှင့် တပ်မတော်တို့၏ ငွေကြေး သို့မဟုတ် “အခွန်” ကောက်ခံခြင်းနှင့် အတင်းအဓမ္မစစ်သား စုဆောင်းခြင်းစသည့် “အနိုင်ကျင့်မှု” မှ ရပ်တန့်နိုင်သည့် နည်းလမ်းအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ ထိုအကွဲအပြဲများဖြစ်စေသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု အချင်းချင်းကြားခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ဖြေရှင်းရန် ညီညွတ်မှု ပိုမိုလိုအပ်သည်ဟူသော အယူအဆများနှင့် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းရှိ မတူကွဲပြားသောတိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ အကြား ညီညွတ်ရေး လိုအပ်ကြောင်း အသိုင်းအဝိုင်းတို့ သတိပြုမိရန် အရေးကြီးသည်။

³ ဗမာမှုပြုခြင်းသည် ဗမာယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကားနှင့် သမိုင်းဆိုင်ရာများကို ပိုမိုအလေးထားပြီး အခြားတိုင်းရင်းသားများ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာရေးနှင့် ဘာသာစကားတို့ကို ဘေးဖယ်ထားသည့် ယခင်စစ်အစိုးရ၏ မူဝါဒကို ရည်ညွှန်းသည်။

⁴ ရှမ်းမှုပြုခြင်းဆိုသည်မှာ ရှမ်းလူမျိုးစု အုပ်စုခွဲများ၏ ယဉ်ကျေးမှုများကို တစ်မျိုးတည်း ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းခြင်း။

မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာ

မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာအကြောင်းထဲသွင်းပြောဆိုသည့် ဖြေဆိုသူအများစုက မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စစ်ပွဲများ၏ အခိုင်အမာ ဆက်စပ်မှုကို ပြောကြသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးရှိနေသမျှ ငြိမ်းချမ်းရေးလည်း ဘယ်တော့မှ အောင်မြင်မှာမဟုတ် ဟု ဆိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာကို ဖြေရှင်းခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရှိနိုင်ပြီး ဖြေဆိုသူအများစုက အစိုးရအား ထိုပြဿနာကို ထိထိရောက်ရောက် ဖြေရှင်းနိုင်မည့် အစီအစဉ် များ ချမှတ်ရမည့် တာဝန်ရှိကြောင်း ဆိုကြသည်။

ထို့ကြောင့် ပါဝင်ဖြေဆိုသူအများစုက TNLA ၏ မူးယစ်ဆေးဝါးဆန့်ကျင်သည့် လှုပ်ရှားမှုကို အပြည့်အဝ ထောက်ခံကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ ဖြေဆိုသူအချို့က TNLA ၏ ဘိန်းခင်းဖျက်ဆီးရေး လှုပ်ရှားမှုများ၊ မူးယစ်ဆေးရောင်းဝယ်သူများအား ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် မူးယစ်ဆေးစွဲသူများအား ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစခန်းများသို့ အတင်းပို့ဆောင်ခြင်းစသည်တို့အပေါ် ကျေနပ်ကြကြောင်း ထပ်တလဲလဲ ဆိုကြသည်။ အခြား ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့က ဥပဒေစိုးမိုးရေးအတွက် TNLA လှုပ်ရှားမှု များအကြောင်း ပြောကြသည်။ ပထမ မူးယစ်ဆေးရောင်းဝယ်သူများအား ရောင်းဝယ်ခြင်းများ ရပ်တန့်ရန် သတိပေးသည်။ သတိပေးချက်ကို မလိုက်နာဘဲ မရပ်တန့်ပါက အသတ်ခံရမည် ဖြစ်သည်။ TNLA ၏ မူးယစ်ဆေးဝါး ချေမှုန်းရေးမူဝါဒအပေါ် လူထု၏ အဓိက ဝေဖန်မှုမှာ ၎င်းတို့ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခဲ့သော ဘိန်းခင်းများအတွက် အစားထိုး သီးနှံပြန်ထုတ်ပေးသင့်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရှုပ်ထွေးပွေလီလှသောပဋိပက္ခပုံစံများ

ဘိန်းထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ကုန်သွယ်ခြင်းများ ရှိနေခြင်း၊ တရားမဲ့ သယံဇာတတူးဖော်ခြင်း၊ အစိုးရနှင့် စစ်တပ်၏ လာဘ်စားမှု၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှုမကောင်းသောကြောင့် တိုင်းပြည်တွင်း တခြားဒေသ များနှင့် ပထဝီအနေအထားအရ သီးသန့်ဖြစ်နေခြင်း နှင့် တရပ်ပြည်နယ်နိမိတ်နှင့် နီးကပ်လျက် ရှိခြင်းတို့က အခြေအနေများကို ပိုမိုရှုပ်ထွေးစေပြီး၊ ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခများ၏ တွန်းအားများ ဖြစ်စေသည်။ ဘိန်းခင်းများကာကွယ်ရန်နှင့် ဘိန်းထုတ်လုပ်မှု ဆက်လက် လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အတွက် ဒေသတွင်း လက်နက်ကိုင်ပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များလည်း ရှိကြောင်း အသိုင်းအဝိုင်းတို့က ရှင်းပြကြ သည်။ အသိုင်းအဝိုင်း

တို့အနေဖြင့် ထိုပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များသည် မည်သည့်အဖွဲ့ တပ်မတော် သို့မဟုတ် တခြားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အမျိုးမျိုး တို့နှင့် ဆက်စပ်သည်ကို မသေချာပါ။

လူငယ်များအပေါ် ပဋိပက္ခများ၏ သက်ရောက်မှု

အသိုင်းအဝိုင်းတို့က လူငယ်များသည် ပဋိပက္ခများကြောင့် မည်ကဲ့သို့ အဆိုးရွားဆုံး ထိခိုက်ရသည်ကို ထပ်မံထပ်မံဆွေးနွေးကြသည်။ ပညာသင်ခွင့်မရခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးစွဲသူများ ဖြစ်လာခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအတွင်း စစ်သားအဖြစ် စုဆောင်းခံရခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ မိသားစုများအား ထောက်ပံ့နိုင်ရန် အခြားနိုင်ငံများသို့ ရွှေ့ပြောင်းရပြီး ၎င်းတို့ကျေးရွာများကို စွန့်ခွာခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ လူငယ်များ နေရပ်မှ အစုလိုက်အပြုံလိုက် ထွက်ခွာနေခြင်းသည် တအာင်း (ပလောင်) တိုင်းရင်းသား အုပ်စု အနာဂတ်အတွက် ခြိမ်းခြောက်မှု တစ်ခု အဖြစ် အသိုင်းအဝိုင်းအများစုက မှတ်ယူကြသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမှ နားထောင်သူများ နှင့် သင်တန်းဆွေးနွေးပွဲအတွင်း ဘာသာ ပြန်သူ၏ အမှားနှင့် ကြုံခဲ့ရသည်။ မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းပြည်တွင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ အသီးသီးအကြား ဖော်ဆောင်နေသော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ရည်ညွှန်းသည့် “ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်” ဟူသောအသုံးအား လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် တစ်သီးပုဂ္ဂလ နားလည်မှုကို ရည်ညွှန်းသော “ငြိမ်းချမ်းရေး” အဖြစ် မှားယွင်းဘာသာပြန်မိခြင်း ဖြစ်သည်။ ရလဒ်အဖြစ် နားထောင်သူများ သည် ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်းမှ ပြည်သူများနှင့် စကားစိုင်းများတွင် မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း အဓိကထား ပြောကြားမှု နည်းပါးခဲ့သည်။ နားထောင်သူ အချို့က ရှင်းပြသည်မှာ အချို့ အသိုင်းအဝိုင်းဝင်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေး သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်းကို မပြောချင်ကြ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသို့ဆွေးနွေးမှုများသည် နိုင်ငံရေးဆန်သည်ဟု ယူဆပြီး နိုင်ငံရေးအကြောင်း လူသိရှင်ကြားပြောဆိုရန် တွန့်ဆုတ်ကြသည်။

တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးသည် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဖြစ်။

အခိုင်မာဆုံးပေါ်ထွက်လာသော အကြောင်းအရာမှာ ဖြစ်ပွားနေဆဲပဋိပက္ခများကြောင့် သာမက ၎င်းတို့အသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျခြင်းက ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ၏ ဘဝရပ်တည်ရေး မည်မျှခက်ခဲရသည်ဟူသော အကြောင်းရာ ဖြစ်သည်။ အသိုင်းအဝိုင်း အများစုက အသက်ရှင် ရပ်တည်ရေးအရင်းအမြစ်အဖြစ် လယ်ယာလုပ်ငန်းအပေါ် မှီခိုနေရပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် သီးနှံဈေးနှုန်း ကျဆင်းခြင်းကြောင့်လည်း ၎င်းတို့အခြေခံလို အပ်ချက်များ ပြည့်မီရေးအတွက် လိုအပ် သောဝင်ငွေ အလုံအလောက် မရရှိကြပေ။ အခြေခံလူမှုရေးဝန်ဆောင်မှု မရရှိခြင်းသည် ၎င်းတို့ကို ပိုမိုခက်ခဲစေသည်။ ၎င်းတို့အနာဂတ် အတွက် ဘာကိုလိုချင်ပါသလဲဟု မေးမြန်းသောအခါ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ရေရှည်တည် တံ့သည့် ဘဝရပ်တည်နိုင်ရေးနှင့် ၎င်းတို့ မိသားစုအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ပြည့်မီနိုင်ရေးကိုသာ အဓိကထားဖြေဆိုကြသည်ကို မအံ့သြမိပေ။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦး ပြောသည့် စကားအတိအကျဆိုရလျှင် “ကျွန်ုပ်တို့အနာဂတ်က မှုန်ဝါးဝါးပဲ။ အသက်ရှင်ရ ပ်တည်ဖို့အတွက် ရုန်းကန်အလုပ်များနေတာနဲ့ပဲ အနာဂတ်အတွက်ဆိုတာ စဉ်းကို မစဉ်းစားနိုင်ဘူး။” ဟူ၏။

အသိုင်းအဝိုင်းအများစုအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးသည် လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ၎င်းတို့ ဒေသတွင်း လုံခြုံသော ဘဝရပ်တည်နိုင်ရေးနှင့် ပတ်သက်နေသည်။ ဖော်ပြထားသည့် လိုအပ်ချက်များမှ ပညာရေးစနစ်တိုးမြှင့်ရေးလိုအပ်ချက်ကို ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက အလေးထား ဖော်ပြကြသည်။ စာသင်ကျောင်းများ ပိုမို ဆောက်လုပ်ပေးစေချင်ကြပြီး၊ ထိုမှသာ ရွာတစ်ရွာချင်းစီတွင် ကျောင်း တစ်ကျောင်း၊ ဆရာ၊ ဆရာမ များများနှင့် ကောင်းမွန်ပြီး အရည်အသွေး ပြည့်ဝသော ပညာရေးကို ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအများက ပညာရေးသည် တိုင်းပြည်၏ ပြဿနာ အတော် များများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် အရာ ဖြစ်သည်ဟု မြင်ကြသည်။ ပညာရေးသည် လူငယ်များ ဘဝတိုးတက်ရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ပေးနိုင်ခြင်း၊ တစ်ယူသန် ဘက်လိုက်မှုကို တိုက်ဖျက်ခြင်း နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ခိုင်မာသောအခြေခံအုတ်မြစ်တစ်ခု ချမှတ်ပေးနိုင်ခြင်းတို့ တွင် အဓိက ကျသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူငယ်အများအပြား သည် အရည်အသွေးမြင့်ပညာရေးကို မရရှိကြသေးဘဲ ရှိနေသည်။ အသိုင်းအဝိုင်း အချို့ကလည်း ၎င်းတို့ ကလေးများ၏ အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ပညာရေး အကြောင်း ထဲသွင်းပြောဆိုကြသော ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အများစုက ကလေးများအား ၎င်းတို့မိဘများထက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဘဝများ ရရှိရေး လိုအပ်ကြောင်း သဘောတူကြသည်။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် အစိုးရက တိုင်းရင်းသားဒေသများရှိ ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို အမှန်တကယ် စိုးရိမ်ပူပန်ပြီး ၎င်းတို့နေထိုင်မှုဘဝအခြေအနေများ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေး အတွက် ဆောင်ရွက်သည်ကို လက်တွေ့ မြင်လိုပြီး အစိုးရနှင့် ဆက်စပ်မှု ရှိလိုကြသည်။ ပြည်သူ များအပေါ် ကူညီချင်သည့် ဆန္ဒရှိကြောင်း ပြသရန်အတွက် အစိုးရအနေဖြင့် အသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် ပိုမို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာ မူဝါဒများ ချမှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း တို့တွင် ၎င်းတို့နှင့် တိုင်ပင်ရန် ဖြစ်သည်။

အားပေးသည့်ပုံစံဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဒေသတွင်း လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများအပေါ် ၎င်းတို့ အမြင်များအား နားထောင်သူများက လာရောက်မေးမြန်းသောကြောင့် အားတက်ရသည်ဟု အသိုင်းအဝိုင်းတို့က အထူးသုံးသပ်ပြောဆိုကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အချို့က နားထောင်သူများက ၎င်းတို့ထံ ချဉ်းကပ်ပြီး စကားဝိုင်းတွင် ပါဝင်ပေးရန် မေးမြန်းသည့်အတွက် စိတ်ကျေနပ်ရကြောင်း ပြောဆိုသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအတော်များ များကလည်း ယခုအကြိမ်သည် ၎င်းတို့အမြင်များနှင့် ထင်မြင်ချက်များ ဖလှယ်ခွင့်ရသော ပထမဦးဆုံးအကြိမ်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့အမေးခံရခြင်းက ၎င်းတို့သည် အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ ဆက်ဆံခံရသည်ဟု ခံစားရကြောင်း ပြောဆိုသည်။

အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်းများကြောင့် စိတ်အနှောက်အယှက် ဖြစ်ရခြင်း

ရမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတွင် ဆောင်ရွက်နေသော အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်းများ အကြောင်း ပြောဆိုကြသောအခါ အသိုင်းအဝိုင်းတို့၏ အလေးထားမခံရခြင်းနှင့် အဆက်အစပ်မရှိ ဟူသော ခံစားချက်တို့ကို မြင်သာစေသည်။ ဘောဆိုင်းနှင့် အင်းလေး ဒေသနှစ်ခုတွင် အသိုင်း အဝိုင်းတို့၏ စိတ်ပျက်၊ ဒေါသဖြစ်ရသည့် ခံစားချက်များကို တွေ့ရသည်။ ဘောဆိုင်းဒေသတွင် သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းအချို့ရှိပြီး အင်းလေးတွင်

ခရီးသွားလုပ်ငန်းတိုးတက်ရေးအတွက် အကြီးစား ဟိုတယ်ဇုန်လုပ်ငန်းများ ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။

ထိုစီမံကိန်းများနှင့်ပတ်သက်သော စကားပိုင်းများတွင် အသိုင်းအဝိုင်းတို့သည် တရားဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့် မစတင်ခင် ၎င်းတို့အား အသိပေးဆွေးနွေးမှု မရှိခြင်းအပေါ် ခံပြင်းဒေါသထွက်ကာ စိတ်ပျက်ရ ကြောင်း တညီတညွတ်တည်း ဖော်ပြကြသည်။ ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များက အကြီးစား စီမံကိန်းများအား လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအဖြစ် ပုံဖော်ကြသော်လည်း အသိုင်းအဝိုင်းတို့က ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အစိုးရတွင် တာဝန်ရှိပြီး နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများနှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း တန်ပြန်ပြောဆိုသည်။ ဒေသခံများက ထိုအကြီးစားစီမံကိန်းများ၏ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ခါးစီးခံရနေရဆဲ ဖြစ်သောကြောင့် အသိုင်းအဝိုင်းတို့၏ စိတ်ပျက်မှု ပိုမိုမြင့်တက်လာသည်။ ထိုသက်ရောက်မှုများတွင် မြေယာသိမ်းဆည်းမှုနှင့် အိုးအိမ်မဲ့မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးခြင်းနှင့် ကျမ်းမာရေးအန္တရာယ်ကြုံရခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ ထိုဒေသများရှိ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအချို့က ထိုစီမံကိန်းများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေး မရှိခြင်းနှင့် ညီမျှသည်ဟု ဆိုကြသည်။

နိုင်ငံခြားသားကြောက်ရောဂါ တိုးများလာခြင်းသည် အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်းများနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။

ထိုဆိုးရွားသောအတွေ့အကြုံများသည် တရုတ်ကုမ္ပဏီများနှင့် ၎င်းတို့နှင့်ပါလာသော တရုတ်လုပ်သား များအပေါ်ထားရှိသော အသိုင်းအဝိုင်းတို့၏ နိုင်ငံခြားသားကြောက်စိတ် မြင့်လာခြင်းကို နားလည် လာစေသည့် နောက်ခံအကြောင်းအချက်များ ဖြစ်သည်။ ဒေသခံများ၏ မြေယာ သိမ်းဆည်းခံရမှု နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှု မြင့်တက်လာခြင်းတို့ဖြစ်စေသည့်အပြင် တရုတ်ကုမ္ပဏီများက အစိုးရအရာရှိများကို လာဘ်ထိုးကာ ၎င်းတို့ဒေသအတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရရန် ခွင့်ပြုချက်များ ရယူထားသည်ဟူသော အမြင်ကြောင့် တရုတ်ကုမ္ပဏီများအပေါ် သံသယရှိကြသည်။ ထိုအကြီးစား စီမံကိန်းများမှ ဖန်တီးပေးသော အလုပ်အကိုင်များကိုလည်း ကုမ္ပဏီများက ခေါ်လာသော တရုတ်အလုပ်သမားများကိုသာ လုပ်ခိုင်းလေ့ရှိသဖြင့် ဒေသခံများ ဒေါသထွက်ကြရသည်။

၎င်းတို့ဒေသအတွင်း လာရောက်နေထိုင်သော တရုတ်အလုပ်သမားများသည် ရှမ်းပြည်နယ်မှ အမျိုးသမီးများကို လက်ထပ်ခွင့်ရရန် မိဘများအား လာဘ်ပေးကြသည်ဟု ယုံကြည်ကြသဖြင့် ဤနည်းဖြင့်လည်း ခြိမ်းခြောက်ခံနေရသည်ဟု အသိုင်းအဝိုင်းတို့က ယူဆကြသည်။ တရုတ် အလုပ်သမားများနှင့် ဒေသခံအမျိုးသမီးများအကြား အိမ်ထောင်ကျပါက ထိုအမျိုးသမီးများ၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်ခွင့်ပါ ပြောင်းသွားသည်ဟု အသိုင်းအဝိုင်းတို့က မှတ်ယူသည်။ တရုတ်အလုပ် သမားများအပေါ် မကျေနပ်မှု များလာသည်က ထိုအသိုင်းအဝိုင်းများကို နီးနီးကပ်ကပ် စောင့်ကြည့်ရန် လိုအပ်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုမကျေနပ်မှုများမှ တဆင့် အနာဂတ် အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်လာစေရန် ပဋိပက္ခကွဲလွဲမှုအားပေးသည့်အရာ ဖြစ်လာစေနိုင် သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကယားပြည်နယ်။

သတိနှင့်ယှဉ်တွဲ အကောင်းမြင်မှု

ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် ဖော်ပြချက်တွင် ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေး ပါတီ (KNPP) နှင့် မြန်မာအစိုးရတို့အကြား ၂၀၁၂ ခုနှစ်က အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက် ရေးထိုးပြီးကတည်းက အသိုင်းအဝိုင်းများ တွေ့ကြုံရသည့် တိုးတက်မှုများကို သတိထား လာကြသည်ကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း တွေ့ရသည်။ စစ်တပ်လှုပ်ရှားမှုနည်းသော ဝန်းကျင်တွင် ပိုမို လွတ်လပ်လုံခြုံစွာ သွားလာနိုင်ခွင့်သည် ကယားပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူအများအလွန်လေးစားတန်ဖိုးထားသည့် အကောင်းဘက်ဦးတည်သော အဓိက အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၁၉၉၀ နှစ်လယ်များအတွင်းက အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်များ လက်မှတ်ထိုးပြီး သုံးလ အကြာတွင် ပျက်ပြယ်ခဲ့ခြင်းသည် ကယားပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူများကို ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သတိထားစောင့်ကြည့်ရန် သတိပေးနေသည်။ ကယားပြည်နယ်ရှိ ဒေသခံပြည်သူများသည် သဘောတူညီချက်နှင့် စကားလုံးများကို လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် "စစ်မှန်" ပြီး "တာရှည်ခံသော" ငြိမ်းချမ်းရေးအကြောင်း မေးမြန်းကြသည်။ အသိုင်းအဝိုင်းတို့မှ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် သတိတရားနှင့် ယှဉ်ကာ အကောင်းမြင်ကြကြောင်း ပြောကြသည်။ ဤသည်က ၎င်းတို့ မျှော်လင့်ချက်များအတွက် ပိုမိုလက်တွေ့ကျစေသည်။ သို့သော် ဒေသအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး ရစေချင်သော ဆန္ဒကိုတော့ မပြောင်းလဲစေပါ။

လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆန္ဒ

စကားဝိုင်းအချို့က ကယားပြည်နယ်အတွက် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လိုအပ်ချက်များအတွက် အဓိကထား ပြောကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက လယ်ယာ လုပ်ငန်းနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်နေသော စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၏ အရေးကြီးမှုသည် ဒေသခံများ ကြုံတွေ့နေရဆဲ ပြဿနာများ၏ အရင်းအမြစ် ဖြစ်သည်ဟုလည်း ထပ်တလဲလဲ ဆိုသည်။ အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ မြေယာပြဿနာများ၊ မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စွမ်းရည်နှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများသည် အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးတွက် လယ်ယာ လုပ်ငန်းကို သာ မှီခိုနေရသော အသိုင်းအဝိုင်း များအတွက် အဓိက စိန်ခေါ်မှုများ ဖြစ်နေခဲ့သည်။ အသိုင်းအဝိုင်း ရှိပြည်သူတို့သည် ၎င်းတို့ ရေရှည်အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအပေါ် ထိခိုက်လျက်ရှိသော ဈေးကွက် အားများကို သတိထားရသည်။

လျှပ်စစ်မီးနှင့် ရေ မရရှိခြင်းသည် ၎င်းတို့နေ့စဉ်ဘဝများအတွက် ကြီးစွာသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ဖြစ်ရပြီး အခြား မြို့သူ မြို့သားများနှင့် ယှဉ်ပါက ချို့ငဲ့ရကြောင်းလည်း အသိုင်းအဝိုင်းတို့က သတိပြုမိ ကြသည်။ အစိုးရအား ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများ တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ပေးရန် တောင်းဆိုကြသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာများသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း အဆင့်အသီးသီးတွင် ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်နေသော အဓိကအကြောင်းချင်းရာများ ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်း အရာများအပေါ် အလေး ထားခြင်းက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အကျိုးရလဒ်အဖြစ် ဖော်ပြနေသည်။ တိုက်ပွဲများ လျော့ကျ လာခြင်း၊ ပြည်သူများ လုံခြုံမှုရှိသည်ဟုခံစား လာရခြင်း တို့အပြင် ပြည်သူတို့၏ အဓိကစိုးရိမ်ချက် များသည် ပြည်နယ်ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အခြေခံဝန်ဆောင်မှုများ ပိုမိုရရှိရေးတို့ဘက်သို့ ပြောင်းလဲကောင်း ပြောင်းလဲလာလိမ့်မည်။ ကယားဒေသခံတို့အတွက် စစ်မှန်ပြီးရေရှည်တည်တံ့ သော ငြိမ်းချမ်းရေး၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ထိုအကြောင်းအရာများကို နာလည်ရန် အသိုင်း အဝိုင်း များနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အား စကားဝိုင်းများသို့ ပါဝင်လာစေခြင်းစသည့် သိမ်မွေ့သောချဉ်းကပ်မှု လိုအပ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်

ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့မသိကြကြောင်း ထပ်ခါ ထပ်ခါ ပြောကြသည်။ ထိုသူတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း အကြမ်းဖျဉ်းသိကြသော်လည်း ဖြစ်ထွန်းတိုးတက်မှုနောက်ဆုံးအခြေအနေကို မသိရှိကြ။ နားထောင်သူများကိုယ်တိုင်ကလည်း ပါဝင်ဖြေဆိုသူများအကြား မသိကြသည်ကို သတိပြုမိသည်။ ဤသည်မှာ စကားပိုင်းများတွင်း ပါဝင်ဖြေဆိုသူများနှင့် တွေ့ဆုံပြောဆို သောအခါ တွေ့ကြုံရသော စိန်ခေါ်ချက်များအပေါ် မူတည်၍ ပြောနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ခြင်း

ကယားပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အတိုင်းထက်အလွန် ပါဝင်ချင်ကြသည်။ မည်သို့ ပါဝင်ရမည်ကို မသိကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အသိုင်း အဝိုင်းများက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်နေသော အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်း သားလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များ၏အတွေ့အကြုံများနှင့် အမြင်များအား ၎င်းတို့ပြည် သူများနှင့်ဖလှယ်ရန် လိုအပ်ကြောင်း သတင်းစကားကိုလည်း ပါးလိုက်ကြသည်။ ကျွမ်းကျင်သူများ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ စသည်တို့၏ အမြင်သဘောထားအမျိုးမျိုးအား ကြားချင်သောကြောင့် ထိုအဖွဲ့များထံ ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပေးရန် တောင်းဆို သည်။ ၎င်းတို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ချင်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ ကို ၎င်းတို့နှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရန်နှင့် ၎င်းတို့ အတွေ့အကြုံများနှင့် အမြင်များကို နားထောင်ပေးရန် တောင်းဆိုကြသည်။ ၎င်းတို့အသံများနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ရေရှည် တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေး အောင်မြင်စွာတည်ဆောက်ရန်အတွက် အကျိုးရှိရှိ သာမကအရေးကြီးကြောင်းလည်း၎င်းတို့သတိပြုမိကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမိုပါဝင်လာပြီး အချက်အလက်များ ပိုမိုသိရှိချင်သော ပြင်းပြသောဆန္ဒသည် အခွင့်အလမ်း တစ်ရပ် ပေါ်လာစေသကဲ့သို့ အပစ်ခတ် ရပ်စဲရေးဆောင်ရွက်သူများအတွက် ကယား ပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူများအကြား စိတ်ဝင်စားမှုကို ပြောင်းလဲရန် အားကောင်းသော ဆွဲဆောင်မှုတစ်ခု ဖြစ်စေသည်။

ကရင်ပြည်နယ်

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အကောင်းမြင်မှုများ

ကရင်ပြည်နယ်တဝှမ်းရှိ ပြည်သူများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသည်ဟု အခိုင်အမာ ယူဆကြသည်။ ဤသည်က ကရင်ဒေသခံအများစုသည် ၎င်းတို့ ဘဝတစ်လျှောက် အကြမ်းဖက်ပဋိပက္ခများနှင့် ကြီးပြင်းခဲ့ရသည့် အတွေ့အကြုံနှင့် ယှဉ်စဉ်းစားပါက အံ့ဩစရာတော့ မဟုတ်ပါ။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အများအပြားက ငြိမ်းချမ်းရေး အကြောင်း များများ စားစားမသိခဲ့ဟု ဆိုသည်။ ဤသည်ကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးသည် ၎င်းကို မရရှိဖူးသူများအတွက် စိတ်ကူးသက်သက် သဘောတရားသာ ဖြစ်သည် ဟူသော အချက်အဖြစ် မှတ်ယူနိုင်သည်။

အလုံးစုံခြုံငုံညှိပါက ကရင်ပြည်နယ်သည် ပြည်သူများအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှ သက်ရောက်မှုကောင်းများနှင့် ကြုံရသော အားအကောင်းဆုံး နမူနာ ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ အများစုသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ယခင်ကထက် ယခု ပိုမိုလုံခြုံသည်ဟု ခံစားကြရသည်။ ဤသည်မှာ ၎င်းတို့ကျေးရွာများအနီး သို့မဟုတ် ကျေးရွာအတွင်း တိုက်ပွဲများ လျော့နည်း လာသည့် ပြောင်းလဲမှုဖြစ်သည်။ ပြည်သူတို့သည် စစ်ဆေးရေးကိတ် အများအပြားကိုလည်း ဖြတ်သန်းစရာ မလိုတော့ဘဲ ပိုမို လွတ်လပ်စွာ ခရီးသွားလာနိုင်သည်။ ၎င်းတို့အသိုင်း အဝိုင်းအတွင်း စစ်သား အရေအတွက် သိသိသာသာလျော့ကျလာခဲ့သည့်အတွက် ဒေသခံများ၏ တစ်နေ့တာအတွက် ပိုမို လုံခြုံမှုရှိသည်ဟု ခံစားရကြောင်း ဆိုသည်။

ပိုမိုကောင်းမွန်သော လုံခြုံရေးအခြေအနေနှင့်အတူ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသော အခြေခံ အဆောက်အအုံနှင့် အခြေခံ လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ ပြည်သူများအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ကျေနပ်ရစေသည်။ ပါဝင်ဖြေဆို သူများက ထိုအပြောင်းအလဲများကို ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ယှဉ်တွဲမြင်လာသော ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ၎င်းတို့ အကောင်းမြင်လာစေပြီး၊ ထိုအကောင်း မြင်မှုများ အလျင်အမြန်နှင့် အောင်အောင်မြင်မြင် ဖြစ်ပေါ်လာစေချင်သည့် ဆန္ဒများ ပြင်းပြလာစေသည်။ မည်သို့ဆိုစေ နှစ်လကြာရှည်ပဋိပက္ခ သမိုင်းသည် ၎င်းတို့မျှော် လင့်ချက်များနှင့်အတူ တွဲပါလာသော သံသယကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြနေသည်။

စစ်တပ်နေရာချထားမှု နည်းပါးစေချင်သည့် ဆန္ဒ

ကရင်ပြည်နယ်မှ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့ နှစ်ခုစလုံးမှ စစ်သားများသည် ၎င်းတို့နေစဉ်ဘဝနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအပေါ် နှောင့်ယှက် နေကြသည်ဟု ထင်မြင်ကြသည်။ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ သို့မဟုတ် အခြားတစ်ဖွဲ့ကို ထောက်ခံမှု ပိုမိုပြသသော အခြားပြည်နယ်များရှိ ပြည်သူများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူများသည် မည်သည့် စစ်သားမဆို ၎င်းတို့ဘဝ အခက်အခဲများ ဖြစ်စေသည့်အတွက် တာဝန်ရှိသူများအဖြစ် ရှုမြင်ကြ သည်။ ထိုဆိုးရွားသောအတွေ့အ ကြုံများအကြောင်း ပြောဆိုသော စကားဝိုင်းများသည် ပဋိပက္ခကြုံရသော ပြည်သူများ၏ စိတ်ပျက်မှုကို မီးမောင်းထိုးပြနေသည်။ စကားဝိုင်းများက ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများအကြား ယုံကြည်မှုနှင့် ရိုးသားမှု နည်းပါးခြင်းသည် ဆွေးနွေးသူအုပ်စု အားလုံးက အောင်မြင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုအတွက် ဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်သည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုကြသည်။

ပဋိပက္ခဖြစ်စေသည့်အရာများအပေါ် NGO အဖွဲ့များ၏ သက်ရောက်မှု

ကရင်လူမျိုးတို့၏ လူသားချင်းစာနာမှုအကူအညီများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်စပ်မှု သမိုင်းမှာ ရှည်လျားသည်။ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း အိုးအိမ်မဲ့ရွှေ့ပြောင်းနေ ထိုင်ရသူ IDP များနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ်ဒေသများတွင် နေထိုင်နေရသော ဒုက္ခသည်များ သည် နိုင်ငံတွင်းအခြားဒေသရှိ လူများထက် ပိုမို မြင်သာထင်သာ ရှိကြသည်။ ဤသည်က နယ်စပ်တွင် အလုပ်လုပ်သော အန်ဂျီအို အဖွဲ့အရေအတွက် တိုးမြင့်လာစေသည်။ ကရင်လူမျိုးတို့နှင့် ထို အန်ဂျီအိုအဖွဲ့များအကြား ထိတွေ့မှု အတွေ့အကြုံများက အန်ဂျီအိုအဖွဲ့များအပေါ် ၎င်းတို့မြင်သည့်အမြင်များကို ပုံဖော်လျက်ရှိသည်။ ထိုအထဲတွင် အန်ဂျီအိုအဖွဲ့များက လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရှိလူများထံ ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပေးသည် သာမက ၎င်းတို့ စီမံကိန်းများ၏ မရည်ရွယ်သော ဆိုးကျိုး သက်ရောက်မှုများလည်း ရှိနိုင်သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများအနေဖြင့် NGOs များကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သော အဓိကလူများအဖြစ် မြင်ကြသူများလည်း ရှိသည်။

အသိုင်းအဝိုင်းရှိ ပြည်သူအများအပြားက ၎င်းတို့ဒေသများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှု တွင် NGO အဖွဲ့များ၏ ကူညီမှုများကို ထဲသွင်း ပြောဆိုကြသည်။ NGO များ၏ ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများကြောင့် ပြဿနာများတက်ရသည်လည်း ရှိကြောင်း မကြာခဏ ဖော်ပြ ကြသည်။ အချို့ကလည်း NGO အဖွဲ့များ၏ အကူအညီများသည် အကူအညီရရှိသူနှင့် မရရှိသူ အသိုင်းအဝိုင်းတို့အကြား ကွာဟမှု ဖြစ်အောင် အမှတ်တမဲ့ ဖန်တီးမိစေသည်ဟု ထင်မြင်ကြ သည်။ ဤသည်က အောက်ခြေအသိုင်းအဝိုင်းအကြား ကွဲပြားမှု ဖြစ်စေသည်ဟု မြင်ကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအချို့က ဒေသခံပြည်သူများသည် ၎င်းတို့အခြေခံလိုအပ်ချက်အတွက် NGO အဖွဲ့များအပေါ် ပိုမို မှီခိုလာကြသည်ဟု သတိပြုမိကြကာ ထိုပြောင်းလဲလာသော စိတ်သဘောနှင့် အမှုအကျင့်တို့သည် လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းတို့ပေါ် ဆိုးကျိုး သက်ရောက်မည်ကို စိုးရိမ်ကြကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ အခြားသူများကလည်း NGO ထောက်ပံ့ငွေများသည် လာဘ်စားမှုကို အားပေး နေခဲ့ပြီး ၎င်းတို့ရည်မှန်းသည့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများထံ မရောက်မည်ကို စိုးရိမ်ကြသည်။

ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ဒေသခံများ၏အမြင်များက လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာအကူအညီများ ထောက်ပံ့ ပေးနေသော NGO များ၏ ပြည်သူများအပေါ် မည်သို့ ဆိုးရွားသော သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ် စေသည်နှင့် မတူကွဲပြားသော အသိုင်းအဝိုင်းများအကြား အဆင်မပြေမှုများဖန်တီးသည်ကို ဖော်ပြသည်။ NGO များနှင့် ပတ်သက်သော အမြင်များနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်စေသည့် အရာများအပေါ် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာအကူအညီများ၏ သက်ရောက်မှုများသည် စီမံကိန်း ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် လူသားချင်းစာနာမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးအလုပ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် “မနစ်နာစေရ”⁵ ဟူသော ချဉ်းကပ်မှု ပုံစံကို ရှင်းလင်းစွာ သတိရစေသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ပဋိပက္ခဒေသရှိ ပြည်သူများ၏ ဘဝကိုလည်း သက်ရောက်မှု ရှိသည်။

⁵ မနစ်နာစေရ။ အထောက်အပံ့များက ငြိမ်းချမ်းရေး သို့မဟုတ် စစ်ပွဲများကို မည်သို့ ကူညီနိုင်သနည်း။ ဟူသော စာအုပ်ကို မယ်ရီ အန်ဒါဆန် က ရေးသားခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ပဋိပက္ခအခြေအနေများတွင် လူသားချင်း ဆိုင်ရာအထောက်အပံ့များပေးသောအခါ မရည်ရွယ်သော သက်ရောက်မှုများကြုံရနိုင်သဖြင့် အကူအညီ ပေးရေးအလုပ်စီစဉ်က ထိန်းသိမ်းမှုအနေဖြင့် လက်တွေ့ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်သင့်သော နည်းနာများကို အကြံပြုထားသည်။

မွန်ပြည်နယ်

မွန်ပြည်သစ်ပါတီအပေါ် ယုံကြည်မှု

အခြားတိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များနည်းတူ မွန်ပြည်နယ်ရှိ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများသည် တပ်မတော် အပေါ် ခံပြင်းဒေါသထွက်ကြပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ရေရှည်တည်တံ့ရေး အပေါ်တွင်လည်း သံသယရှိကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ အများအားဖြင့် မွန်တိုင်းရင်းသား ပြည်သူများသည် မွန်ပြည်သစ်ပါတီအပေါ် ထောက်ခံမှု ပိုရှိကြောင်း ပြသကြသည်။ ပြည်သူအများစု က မွန်ပြည်သစ်ပါတီကို ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်နှင့် တရားဝင် လုံခြုံရေးအင်အားစုအဖြစ် ရှုမြင်ကြ သည်။ ဥပမာအားဖြင့် အသိုင်းအဝိုင်းရှိ လူတို့က မွန်ပြည်သစ်ပါတီအနေဖြင့် အစိုးရထိန်းချုပ်ရာ ဒေသများတွင် မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်နေမှု၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုများအတွက် ဖြေရှင်းပေးစေ လိုကြသည်။ ယေဘုယျ အားဖြင့် မွန်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတို့သည် မွန်ပြည်သစ်ပါတီ အပေါ် ထောက်ခံမှုနှင့် ယုံကြည်မှု မြင့်မားသည်။

တရားဝင်ပြည်နယ်နယ်နိမိတ်များအပေါ် နားလည်မှု

ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီအလိုက် သုတေသနပြု စကားဝိုင်းများကို တရားဝင်ပြည်နယ် နယ်နိမိတ်များ အတွင်း ဆောင်ရွက်ရန် စီစဉ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း မွန်ပြည်နယ်မှ တွေ့ရှိချက်များက တရားဝင် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ချက်အပေါ် နားလည်မှုမှာ မတူညီသည်ကို ဖော်ပြသည်။ မွန်ပြည်နယ်မှ မွန်တိုင်းရင်းသား နားထောင်သူများက ၎င်းတို့သည် မွန်ပြည်နယ်မှဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသော်လည်း ပထဝီအနေအထားအရ မွန်ပြည်နယ်အတွင်း နေထိုင်သော ကရင်တိုင်းရင်းသား နားထောင်သူ များက ၎င်းတို့ အသိုင်းအဝိုင်းများသည် အမှန်တကယ်တွင် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း နေထိုင်ကြ သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ဤသို့ နားလည်မှုပုံစံက ပြည်သူများ၏ အမြင်များဖြင့် ထင်ဟပ် နေသည်။ ဥပမာ မွန်ပြည်နယ် တရားဝင်နယ်မြေနယ်စပ်တွင် နေထိုင်နေကြသော်လည်း ကရင်ရွာများမှ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ၎င်းတို့သည် ကရင်ပြည်နယ်တွင် ရှိနေသည်ဟု ပြောဆိုကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ဖယ်ဒရယ်စနစ်ဆိုင်ရာ အနာဂတ် ဆွေးနွေးပွဲများတွင် အရေးတကြီး စဉ်းစားရမည့် အချက်ဖြစ်ပြီး၊ တရားဝင်ပြည်နယ် နယ်နိမိတ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု

လျော့ကျသော အုပ်ချုပ်မှု အထူးသဖြင့် ပြည်နယ်များတွင် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ အတွက် ကိုယ်စားပြုမှုကို ထုံသွင်း စဉ်းစားရမည့် အချက်ဖြစ်သည်။

ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့၏ အရေးပါမှု

ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ စဉ်းစားချက်များသည် မွန်တိုင်းရင်းသား ပြည်သူများအတွက် အထူးအရေးကြီးပြီး အဓိက အလေးထားရမည့် အကြောင်းအရာများတွင် ဆွေးနွေးပြောဆို ကြသည်။ ဤသည်ကို ယခု စာအုပ်အတွက် နားထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ အစောပိုင်းသင်တန်းတွင် တွေ့ရှိခဲ့သည်။ မွန်အုပ်စုများက ဗမာစကားထက် မွန်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုပြီး ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်သည်ကို ပိုမိုနှစ်သက်ကြသည်။ ကရင်လူမျိုး နားထောင်သူများရှိနေသည့်တိုင် ၎င်းတို့ ဘာသာစကားကိုသာ အသုံးပြုချင်ကြသည်။ နားထောင်သူ အချို့က ဗမာလိုပြောရန် အဆင်မပြေ ကြဘဲ မွန်လိုသာ ပြောကြသည်။ မွန်ဘာသာစကား အသုံးပြုမှု လျော့ကျလာပြီး မွန်တိုင်းရင်းသား များအကြား ဘာသာစကားတစ်မျိုးတည်းတတ်သော ဗမာစကားပြောသူများ များပြားလာသည်ကို သတိထားမိသော်လည်း မွန်ဘာသာစကားသည် အဓိကထားပြောဆိုသော စကားအဖြစ် ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ မွန်အသိုင်းအဝိုင်းတို့က ၎င်းကို စကားစိုင်းများတွင် ထပ်ပေါင်းပြောဆိုကြပြီး မွန်ပြည်နယ် တစ်ဝှမ်း လူထုဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍ၊ ပညာရေး နှင့် အစိုးရဌာနတို့တွင် မွန်ဘာသာ တိုးမြှင့်အသုံးပြု စေချင်သည့် ဆန္ဒရှိကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ မွန်တိုင်းရင်းသား အုပ်စုများက ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ နှင့် အသိအမှတ်ပြုမှု ကိစ္စရပ်များသည် ၎င်းတို့အနာဂတ် အတွက် အရေးကြီး ကြောင်းကိုလည်း သိကြသည်။ မွန်အမျိုးသားနေ့ရှိခြင်းနှင့် အဆင့်အားလုံးတွင် အစိုးရ ကိုယ်စားပြုမှု ရှိခြင်းသည် မွန်တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအတွက် အရေးကြီးသည်။

လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် စီးပွားရေးအရ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ

မွန်ပြည်နယ်ရှိ အသိုင်းအဝိုင်းပြည်သူများသည် ပဋိပက္ခနှင့် ရှေ့တန်းစစ်ပွဲကို ကျော်လွန် မြင်လေ့ ရှိပြီး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ အလုပ်အကိုင်၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှု စသည့် ကိစ္စရပ်များအကြောင်း ပိုမို ပြောဆိုကြသည်။ အနာဂတ်လို အပ်ချက် နှင့် စိန်ခေါ်မှုများ ကျော်လွှားနိုင်မည့် နည်းလမ်းများအား အများဆုံး အလေးပေး ပြောကြသည်။ နားထောင်သူများက စစ်ပွဲ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခမရှိသော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း

များရှိပါဝင်ဖြေဆိုသူအများအပြားသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ၎င်းတို့ဘဝများနှင့် အနည်းအကျဉ်းသားသက်ဆိုင်သည်ဟု ခံစားရကြောင်း ဝေမျှပေးသည်။ အသက် ၃၀ မှ ၅၀ နှစ်အကြား လူတို့သည် အလုပ်အကိုင်နှင့် စီးပွားရေးအကြောင်းကို ပိုမို စိုးရိမ်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရာဘာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင် ဖြစ်သည်။

လူငယ်များကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု အနည်းငယ်သာ ရှိကြောင်း မကြာခဏ ဖော်ပြပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာ လူမှုရေးလှုပ်ရှားမှုများကိုသာ ပိုမို စိုးရိမ်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤစကားပိုင်းများ ပြုလုပ်နေချိန်က ပြည်နယ်တစ်ဝှမ်းတွင် အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေ အောက်ရှိ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကား သင်ကြားရေးဆိုင်ရာ အချက်များကို အသိအမှတ် ပြုရန်နှင့် ကျောင်းသားအခွင့်အရေး တောင်းဆိုသည့် မွန်ပြည်နယ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂက ဦးဆောင်သော ဆန္ဒပြမှုအချို့ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အများအပြားက လက်ရှိ အဆင်မပြေမှုများနှင့် ပဋိပက္ခသည် တစ်နိုင်ငံလုံး ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲထက် ပိုမိုအရေးကြီးသည်ဟု ဆိုကြသည်။

မွန်ပြည်နယ်ရှိ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတို့တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ထက် ကျော်လွန်ပြီး စိုးရိမ်ပူပန်ရ မှုများ ရှိနေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ၎င်းတို့ပါဝင်ခြင်းသည် ပြည်နယ်ညီညွတ်ရေး အတွက် အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု မြင်ကြသည်။ ပြည်နယ်တစ်ဝှမ်းရှိ ပြည်သူများက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လူထုပါဝင်မှု ပိုမိုရရှိရေးအတွက် တောင်းဆိုခဲ့ကြ သော်လည်း ၎င်းတို့နေ့စဉ် လူနေမှုဘဝ အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော နယ်စပ်ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်ကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြကြသည်။

အကြံပြုချက်များ

လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတို့၏ အကြံပြုချက်များနှင့် နားထောင်သူများ၏ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီးနောက် CPCS သည် မြန်မာအစိုးရ၊ တပ်မတော် နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်များ၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကူညီထောက်ပံ့မှုပေးနေသော နိုင်ငံတကာနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့များကို အောက်ပါ အကြံပြုချက်များ ပေးလိုသည်။

မြန်မာအစိုးရသို့

- အစိုးရအနေဖြင့် ဆယ်စုနှစ်ခြောက်စုနီးပါးကြာ ဖြစ်ပွားနေသော ပြည်တွင်းစစ်မီးအပြီးတွင် လူထုယုံကြည်မှုရရန် အဆင့်လိုက်ဆောင်ရွက်မှုများဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ အဓိက နည်းလမ်းများထဲမှ တစ်ခုမှာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု ဆက်လက်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ၎င်း၏ ရိုးသားမှုကို ပြသခြင်း ဖြစ်သည်။
- အစိုးရသည် တနိုင်ငံလုံးအပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်ကိုသာမက ၂၀၁၁ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်အတွင်း တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် နှစ်ဘက်အပစ်ခတ်ရပ်စဲ ရေး သဘောတူညီချက်များကို လေးစားလိုက်နာရန် တပ်မတော်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ရမည်။
- ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ သဘာဝ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၏ လက်ရှိတိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုများကို လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများထံ ရှင်းပြရန် အစိုးရအနေဖြင့် မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်ပြီး၊ ထိထိရောက်ရောက် အကောင်အထည်ဖော်ရန် အရေးကြီးသည်။ ဤနည်းလမ်းဖြင့် သတင်းအမှားများ ပပျောက်စေနိုင်သည်။ ထို့အပြင် တိုက်ပွဲများပြီးသည့်နှင့် ချက်ချင်း လက်ငင်းရမည်ဟု မျှော်လင့်နေသော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ မျှော်လင့်ချက်အလွဲများကို လည်း စီမံခန့်ခွဲနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူများနှင့် ထိတွေ့ ဆက်သွယ်ရေး ချဲ့ထွင်ခြင်း သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ထိတွေ့နိုင်ရန် လမ်းဖွင့်ပေးခြင်းလည်းဖြစ်သည်။

- အစိုးရသည် ပြည်သူများ၏ ယုံကြည်မှုရရှိရန်အတွက် ဆင်းရဲမွဲတေမှု ပပျောက်ရေး အလုံးစုံ မဟာဗျူဟာတစ်ခု ချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ထိုမဟာဗျူဟာတွင် အခြေခံ လူထုအတွက် အလုပ်အကိုင်နှင့် အသက်မွေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများကို အဓိကထား လုပ်ဆောင်မှုများ ပါဝင်သည်။ ထိုမဟာဗျူဟာတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သင့်သည်။
 - ကျေးလက်ဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်များ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တိုးလာစေမည့် အစီအစဉ်များ၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ပိုမို ကောင်းမွန်သော အသက်မွေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများရရှိရေး၊ အစားအစာ လုံခြုံရေးစိုးရိမ်ချက်များကိုလည်း တပြိုင်နက်တည်းမှာပင် ဖြေရှင်းခြင်း၊ နှင့်
 - ဒေသတွင်း စက်ရုံများ (အစားအစာထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သစ်၊ စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်များ၊ ကျောက်မျက်ရတနာထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များ စသည်) များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မြှင့်တင်ခြင်းသည် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများမှ အရည်အသွေးမြင့် ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ခြင်းကို အားပေးခြင်း၊ ထိုသို့ထုတ်လုပ်နိုင်ပါက အသက်မွေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ကုန်ကြမ်းများကို တခြားနိုင်ငံများသို့ ဈေးပေါပေါ နှင့် တင်ပို့နေရခြင်းကိုလည်း ကာကွယ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။
- အစိုးရသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အားလုံးတွင် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးတက်လာစေရန်အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ တိုးတက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် အဘက်ဘက်မှ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သင့်သည်။ လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုစနစ် ရရှိမှုအနည်းဆုံးဖြစ်သည့် ဝေးလံခေါင်ဖျားဒေသများကို အဓိကဦးစားပေးသင့်သည်။ ဤတွင် ပညာရေးကဏ္ဍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အားကောင်းလာစေရန်၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အရည်အသွေးများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် တို့ကို အဓိကထား လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- အစိုးရသည် လမ်းပန်းပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးတို့ တိုးတက်လာအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ထိုမှသာ ကျေးလက်ဒေသများ၏ အထီးကျန်ခံစားချက် လျော့ကျ စေမည်။ လမ်းနှင့် တံတားများ၏ အရည်အသွေးနှင့် ခံနိုင်အားကို တိုးမြှင့်ခြင်းအပြင် လက်ကိုင်ဖုန်းစနစ်များပိုမို အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့သည် ပြည်သူတို့၏ နေ့စဉ်ဘဝများကို မြှင့်တင် ပေးသည်။

- အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်သူများ ပုံမှန် လျှပ်စစ်မီးနှင့် ရေထောက်ပံ့မှု ရရှိစေရန် တိုးမြှင့် ချဲ့ထွင်ပေးရန်သည် ကြီးမားသော လိုအပ်ချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။
- အစိုးရသည် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်များရှိ ပြည်သူများ အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမှ အကျိုးအမြတ်ရစေရန်အတွက် သဘာဝအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိုင်တွယ်ရန် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်းကို ထူထောင်သင့်သည်။ စီမံကိန်းများအား အတည်မပြုမှီ ပြည်သူများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းနှင့် သဘောထားရယူခြင်း တို့ ပါဝင်သည်။
- အစိုးရသည် အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်သော လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို စတင်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ အဆိုပါစီမံကိန်းများသည် တိုင်တန်း မှုများ အား ဖြေရှင်းရမည့် ဥပဒေကြောင်းအရ နည်းလမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ လူမှု အသိုင်းအဝန်းမှ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိစေရမည်။
- အစိုးရသည် မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်သော သတင်း အချက်အလက်မ ျပေခြင်းကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထို့ပြင် မြေယာသိမ်းဆည်းခံ ခဲ့ရသော ပြည်သူများအား သင့်တင့်သောလျော်ကြေးပေးဆောင် မည့် တရားရေးဆိုင်ရာ ဖြေရှင်းမှုများကိုလည်း ဆောင်ရွက်သင့်သည်။
- အစိုးရသည် လူမျိုးရေး၊ လိင်ကွဲပြားမှုနှင့် ဘာသာရေးအရခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းခံရသူများ အတွက် ဖြေရှင်းခြင်း နည်းလမ်းများ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်သင့်သည်။ အစိုးရမူဝါဒများသည် မည်သည့် အမုန်းစကားများကိုမဆို သည်းမခံကြောင်း ပြသသင့်သည်။ အစိုးရသည် ခွဲခြား ဆက်ဆံခံရခြင်းအတွက် တရားဥပဒေကြောင်းအရ ကာကွယ်ပေးမှုများ နှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူများထံ သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း ဖြန့်ဝေပေး သင့်သည်။
- အစိုးရသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါးအသုံးပြုမှုနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး ကုန်ကူးမှုတို့ကြောင့် ဖြစ်ရသော ပျက်စီးမှု အတိုင်းအတာကို သတိပြုရမည်။ ထို့ပြင် မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူများအား ပြန်လည်ကုစားရေးနှင့် မူးယစ်ဆေးထုတ်လုပ်သူများ

အတွက် ရေရှည် အစားထိုးသီးနှံများထုတ်ပေးခြင်းတို့ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် နည်းဗျူဟာများ ရှိရမည်။

- အစိုးရ၏ လိုအပ်ချက်တစ်ခုမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးဆိုင်ရာအမှုများကို မှန်မှန်ကန်ကန် ကိုင်တွယ်ရန်၊ ဥပဒေစိုးမိုးရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤသည်က မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် ဖွဲ့ထားသည့် ဒေသတွင်း ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့များ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို စစ်ဆေးရာတွင်လည်း အထောက်အကူ ပြုသည်။
- လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းဝင် ပြည်သူများ၏ အဓိကစိုးရိမ်မှု ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်နယ်အဆင့်တွင် ပညာရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်း များ တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှတစ်ဆင့် စီးပွားရေး မြှင့်တင်ရန် အစိုးရ၏ကြိုးပမ်းမှုများကို အလေးထား သင့်သည်။

တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ ခေါင်းဆောင်များသို့

- တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များသည် ၎င်းတို့အဖွဲ့များ အကြား ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေး ဆက်လက်ကြိုးပမ်းရန် လိုအပ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် စိတ်ထက်သန်စွာ ပါဝင်မှုကို ပြသရန်နှင့် ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ခုနှစ်များ အတွင်း အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအကြား ရေးထိုးထားသော အပစ်ခတ် ရပ်စဲရေး စာချုပ် အသီးသီးကို လေးစားလိုက်နာရန် လိုအပ်သည်။
- တပ်ဖွဲ့အားလုံး၏ ခေါင်းဆောင်များသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း စစ်တပ်များ ရှိနေခြင်းကို လျော့ချသင့်သည်။ ကျေးရွာများအနီး သို့မဟုတ် ကျေးရွာများထဲတွင် စစ်သားများ ရှိမနေစေရန် လျော့ချရမည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အရပ်သား ပြည်သူများနှင့် တပ်မတော်၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအကြား တင်းမာမှု များကို လျော့ကျစေရန် အထောက်အကူ ဖြစ်လိမ့်မည်။

- အရပ်သားပြည်သူများနှင့် ဆက်ဆံရေး ပိုမို ကောင်းမွန်စေရန် တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်း သား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များသည် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့/ တပ်မတော် တပ်သားများက အရပ်သားပြည်သူများနှင့် တွေ့ဆုံလျှင် ပြုမူဆက်ဆံရမည့် နည်းလမ်းများအတွက် ရှင်းလင်းသော မူဝါဒများ ချမှတ်ထားသင့်သည်။ ထိုမူဝါဒများသည် ပြည်သူတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားလိုက်နာသည့် မူဝါဒများ ဖြစ်ရမည်။
- တပ်မတော်/တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များနှင့် လူမှုအသိုင်း အဝိုင်း များအနီး (သို့) အနားတဝိုက် စခန်းချနေသော စစ်သားများအကြား ဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဆွေးနွေးပွဲစကား ဝိုင်းများမှသဘောတူထားသောသဘောတူညီချက်များက အရပ်သားပြည်သူများနှင့် ဆက်ဆံရေးတွင် အမှန်တကယ် တိုးတက်မှု ရှိသည်ဟု ပြသနေခြင်း ဖြစ်သည်။
- တပ်မတော်/တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်များသည် အောက်ခြေ ရဲဘော်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုအကြား အပေါင်းလက္ခဏာဆန်သော လူမှုဆက်ဆံ ရေးနှင့် ထိတွေ့မှုများ ရှိစေမည့် အောက်ခြေလူမှုအသိုင်းအဝန်း ဆက်သွယ်မှု နှင့် ဆွေးနွေး တိုင်ပင်မှုစနစ်များ ထားရှိခြင်းအားဖြင့် အရပ်သားပြည်သူလူထုနှင့် ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။
- တပ်မတော်/တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များသည် ဒေသခံပြည် သူများ အပေါ် ကောက်ခံသော သီးခြားအခွန်ကောက်သည့်စနစ် ပပျောက်စေရန် သို့မဟုတ် အနိမ့်ဆုံးအဆင့် လျော့ကျစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။
- တပ်မတော်/တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များသည် ပြည်သူများအား အတင်းအဓမ္မစစ်သားစုဆောင်းခြင်း သို့မဟုတ် အဓမ္မလုပ်အားပေးခိုင်းစေခြင်းစသည် တို့ကို ရပ်တန့်သင့်သည်။ ဤလုပ်ရပ်များကြောင့် တပ်မတော်/တိုင်းရင်းသား လက်နက် ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် ပြည်သူများအကြား မုန်းတီးမှု မြင့်လာစေပြီး ယုံကြည်မှု လျော့နည်းလာစေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကူညီထောက်ပံ့မှုပေးနေသော အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ သို့

- နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (IOs/NGOs) သည် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေး၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် အမုန်းစကားတို့အား တိုက်ဖျက်ခြင်းနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုပပျောက်ရေး ကြိုးပမ်းချက်များ ကဲ့သို့ အဓိက ကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အစိုးရနှင့် မဟာဗျူဟာကျကျ ဆက်လက် လက်တွဲဆောင်ရွက်ရန် လိုသည်။
- IOs/NGOsများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးထားသူများနှင့် လက်မှတ်မထိုး ထားသူများအကြား ဆွေးနွေးပွဲများ ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်နေစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။
- မြန်မာပြည်အတွင်း အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေသော IOs/NGOs များသည် တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ လှုပ်ရှားမှုများကို နားလည်နိုင်ရန်နှင့် သီးခြားဖြစ်ရတည်မှု လျော့ကျစေရန် တစ်ဖွဲ့နှင့် တစ်ဖွဲ့ကြား သတင်းအချက်အလက်မျှဝေခြင်း နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် လိုသည်။
- IOs/NGOs များသည် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အသီးသီးရှိ ၎င်းတို့၏ ကွန်ယက်အဖွဲ့များကို သုံးကာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော သဘောတရား များ ဖြစ်သည့် ဒီမိုကရေစီ၊ ဖယ်ဒရယ်စနစ် နှင့် ပြည်နယ်အလိုက် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် စသည်တို့ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိစေရန် အစိုးရကို ကူညီသင့်သည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သတင်းအချက်အလက်အမှားများ ပပျောက်ရေး အတွက် အစိုးရ၏ ကြိုးပမ်းချက်များကို ကူညီနိုင်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော လက်တွေ့မကျသည့် မျှော်မှန်းချက်များကိုလည်း ထိန်းချုပ်နိုင်မည်။
- IOs/NGOs များသည် ဒေသတွင်း ရှိနေဆဲတင်းမာမှုများ ပိုမိုဆိုးရွားလာခြင်းမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသအလိုက် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်မဖော်မီ ဆက်စပ် အကြောင်းအရာ/ပဋိပက္ခအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရန် ထဲ့သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

ထိုမှသာ ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ထိုလိုအပ်ချက်များကို အစီအစဉ် ချမှတ်ရာတွင် ထဲသွင်းစဉ်းစားခြင်းနိုင်ရေးအတွက် ၎င်းတို့နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ ဒေသခံများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းသည် IOs/NGOs ၏ လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းများအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်မည့် စီမံကိန်းများ ရည်ရွယ်ချက်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိစေမည် ဖြစ်သည်။

- IOs/NGOs များသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း မည်သည့်စီမံကိန်းမျိုး ချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်သည်ဖြစ်စေ “မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မနစ်နာစေရ” ဟူသော မူကို လိုက်နာကျင့်သုံးရန် အကြံပြုသည်။
- IOs/NGOs များသည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ပြည်သူတို့အကြား ထိတွေ့မှုနှင့် ဘာသာပေါင်းစုံ ဆွေးနွေးပွဲများအား ဆက်လက်ထောက်ပံ့သင့်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ (CPCS) သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့်လေ့လာသင်ယူမှုများအား အဆင့်မြှင့်တင်ရန် အထောက်အကူ ပြုသည့် အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသော သင်တန်းအစီအစဉ်များ ဖြန့်ဖြူးရာနေရာဖြစ်သည်။ ဤနေရာသည် လက်တွေ့ကျင့်သုံးသူများ၊ ကျောင်းသားများ၊ အသိပညာရှင်များ နှင့် ဆန်းစစ် လေ့လာသူများအား ဆက်စပ်အခြေအနေပေါ်၌ အခြေခံထားသော သတင်းအချက် အလက်များနှင့် အရင်းအမြစ်များအား လက်လှမ်းမီ လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးလျက်ရှိသည်။

www.centrepeaceconflictstudies.org

ငွေကြေးထောက်ပံ့သူ

